

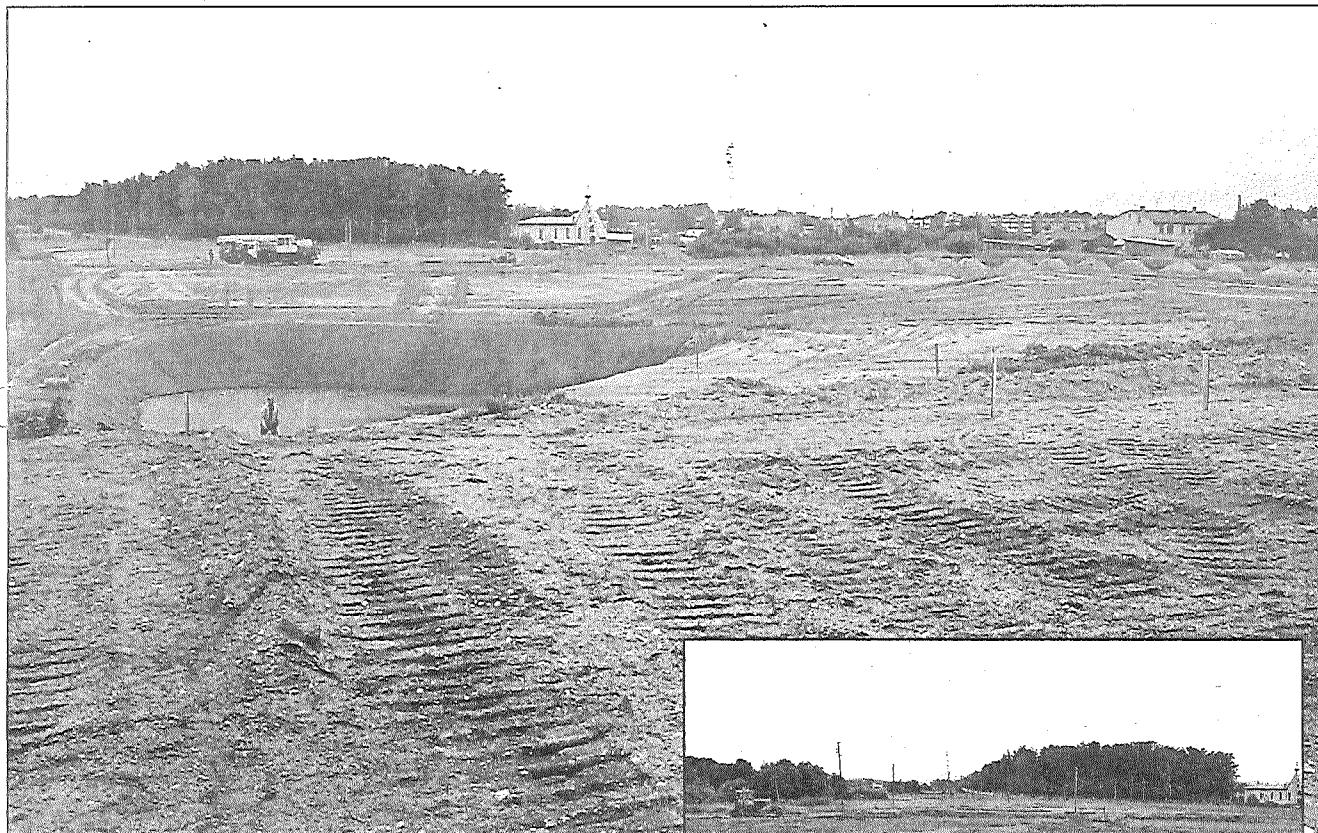
NOVADNIEKS

● TREŠDIENA, 2003. GADA 9. JŪLIJS

● Nr. 51 (7362)

● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,26

Kapi: problēmas vecajos, vērienīgums jaunajos



● Preiļu jaunā topošā kapsēta katoļu dalā pagaidām izskatās šādi. Var saskatīt galveno ceļu kontūras, tie būs trīs metru platumā. Strādnieki veic dīķa krastu nostiprināšanu ar velēnām. Kapsētas centrā sagatavota bedre galvenā krusta pamatnei (otrajā attēlā).

Ķapsētā trūkst vietas

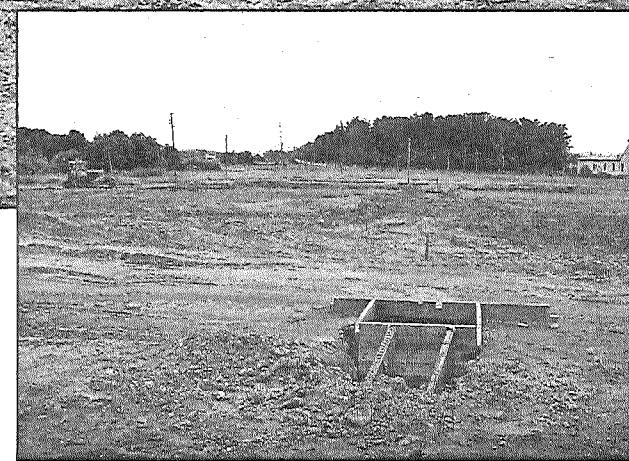
Preiļu kapsētā valda pārblīvētība. Vienas konfesijas pārstāvjiem, kas ieradušies apkopt aizgājēju kapu vietas, liekas traucējoši citas konfesijas pārstāvju veiktie rituāli un ceremonijas, kas notiek turpat līdzās. Kāpēc konfesijas neievēro kapsētā pastāvošo tradīciju un apbedīšanu neveic savām draudzēm ierastajās vietas? Kādēļ kapsētas teritorijā atrodami pa pusei nozāgēti koku stumbri un kad tie tiks izvākti? Ar šādām pretenzijām «Novadnieks» redakcijā griezās iedzīvotāji, kuru piedeiri atdusas Preiļu kapsētā.

Šos jautājumus «Novadnieks» uzdeva SIA «Preiļu saimnieks» apbedīšanas biroja vadītājai Valentīnai Petrovai. Viņa uzskata, ka šādas iedzīvotāju pretenzijas daļēji ir pamatotas, jo saistītas ar kapsētas pārblīvētību. Praktiski var uzskatīt, ka Preiļu kapsētā jauniem apbedījumiem vairs nav vietas, jo patlaban tiek izmantoti visi līdz šim brīvie zemes laukumi pie žogiem, kapsētas stūros, cieši blakus celiņiem. Kapsētā, tā sauktajā vesticībnieku daļā, patlaban ir brīvas ne vairāk par astoņām jaunām vietām. Tas attiecas uz tiem gadījumiem, kad jāapbedi aizgājējs, kam kapsētā nav

ģimenes kapu vietas. Taču tiem, kuru dzimtas kapsētā ir aizņēmušas vietu, uztraukumam nav pamata. Jauniem apbedījumiem vietas pietiek. Bez tam kapsētas izmantošanas noteikumi pieļauj, ka jau pēc 20 gadiem var notikt otrreizēja apbedīšana. Vienīgā kapaveta paredzēta 5 kvadrātmetru, ģimenes kapaveta – 12 kvadrātmetru platībā. Kapa garumam jābūt ne mazākam par diviem metriem, platumam – par vienu metru, dziļumam – par 1,5 metru līdz zārka vākam. Apbedījot bērnu, izmēri var mai-

nīties, taču ne dziļums. Apbedīšanas biroja darbinieki ierāda kapavietu, nemot vērā aizgājēja tuvinieku vēlēšanos. Ja Preiļu kapsētā vēlas apbedīt no citas vietas atvestu aizgājuso, kam šeit nav ģimenes kapavietas, katrs gadījums atsevišķi tiek saskaņots ar SIA «Preiļu saimnieks» vadību. Apbedīšanas birojam nav tiesību pieprasīt uzrādīt, kādas tautības vai arī tīcības pārstāvis aizgājējs ir bijis un atbilstoši no tā viņam ierādīt kapavietu kādā noteiktā kapsētas daļā.

Turpinājums 2. lappuse.



Aizritējuši XXIII Vispārējie latviešu Dziesmu un deju svētki

6. jūlijā Mežaparka Lieļajā estrādē ar gala koncertu noslēdzās XXIII Latviešu Dziesmu un deju svētki, kuros piedalījās arī Preiļu rajona pašdarbības kolektīvi.

Vislielākais prieks ir par Preiļu novada kultūras centra un Preiļu Valsts ģimnāzijas deju kopu «Dancari» (vad. I.Broka), kuri piedalījās valsts deju kolektīvu finālā.

I.Lazdāne) piedalīšanos bija ļoti skaists un profesionāls, atzina E.Brovacka. Arī dejotāji lielo fizisko slodzi gan mēģinājumos, gan koncertos godam izturēja līdz galam.

«Protams, jāsaka paldies policijas un medicīnas darbiniekiem, visiem tiem, kas nodrošināja ēdināšanu, skolas darbiniekiem, kuri mūs uzņēma.» Darvas pilnētu medus mucā iepilnājuši vien kādi nelieši, kas no klases, kur

bija apmetušies darba grupas darbinieki, nozaga svarīgus dokumentus, tādējādi sagādājot liekas raizes. No organizatoriskā viedokļa viss bijis vislabākajā kārtībā, individuālās, sīkās pretenzijas E.Brovacka komentē: «Galu galā uz Dziesmu un deju svētkiem neviens nebrauc izesties un izgulēties.»

I.Zelve

ISSN 1407-9321
9 7 7 1 4 0 7 9 3 2 0 3 4 2 8



- Trešdienas intervija ar fotogrāfu Antonu Kazakeviču

⇒ 3. lpp.

- Jersikai — 800.

⇒ 4. lpp.

- Tuvākajos desmit gados pa labiem ceļiem vēl nebrauksim

⇒ 5. lpp.

- Sibīrijas latvieši apgūst Latgales keramiku

⇒ 6. lpp.

- Sports

⇒ 8. lpp.

- Policijas ziņas

⇒ 10. lpp.

- KONKURSS!

«Latgales dārzu sasaukšanās»

JAUNUMS!

Iespēja abonēt «Novadnieku» ar pēcapmaksu

⇒ 11. lpp.

- Sludinājumi, reklāma

⇒ 12. lpp.

Abonē savu laikrakstu "NOVADNIEKS"

In ūdenskrāpējotās laikā!

AKCIJA

"Izgaršo vasaru arī ziemā"

Abonē "Novadnieku" augustam, septembrim un oktobrim vai līdz gada beigām un piedalies loterijā, kurā varēs laimēt 10 kg cukura!

Abonementu var noformēt līdz 25. jūlijam ieskaitot visās Preiļu rajona pāstā nodalās kā arī redakcijā Brīvības ielā 14, Preiļos.

Loterijā piedalās gadsimtā un otrā pusgada abonentu.

Balvu fondā — 10 laimestu ar 10 kg cukura, ko sagadītuši SIA "Novadnieks. Redakcija".

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Paaugstina pabalstu

Ministru kabinets atbalstījis Labklājības ministrijas izstrādāto noteikumu projektu un paaugstināja piemaksu ģimenes valsts pabalstam par bērnu invalīdu. Par to vēsta Labklājības ministrijas Sabiedriskā attiecību speciāliste Lelde Rāfēlde. Noteikumi paredz, ka ģimenes valsts pabalsta piemaksas par bērnu invalīdu apmērs no 1. oktobra tiks palielināts par 15 latiem. Līdz šim pabalsts bija 35 lati.

Neviens nepiesakās vadīt KNAB

Izsludinātajā konkursā uz vakanto Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja direktora amatū vēl nav pieteicies neviens pretendents. Konkurss izsludināts līdz 1. augustam. Premjera pārstāvē Kristīne Jučkovica uzsvēra, ka uztraukumam nav pamata, jo personāla speciālistu pieredze liecina, ka šādos amatos piesakās īsi pirms konkursa beigām. Taču viņa žurnālistiem neatbildēja uz jautājumu, kā tiek iestenots premjera nodoms pašam aktīvi meklēt iespējamos pretendentus.

Kobzonu iekļauj melnajā sarakstā

Lekšlietu ministrs Māris Gulbis 20. maijā parakstījis rīkojumu, ar kuru Krievijas Valsts Domes deputāts, pazīstamais dziedātājs Josifs Kobzons iekļauts Latvijas nevēlamo personu sarakstā, ziņo LETA. Dziedātāju atteikušās ielaist ASV, Kanāda, Austrālija un daudzas Eiropas valstis. J.Kobzons personu sarakstā, kurām iecēlošana Latvijā liegtā, iekļauts uz nenoteiktu laiku. Šī Latvijas rīcība ir izraisījusi kārtējo Krievijas amatpersonu sašutumu.

Pašvaldību viedokli par novadu veidošanu

Kā zināms līdz 1. jūlijam pašvaldībām regionālās attīstības un pašvaldību lietu ministram Ivaram Gatem bija jāpazīsto savu viedokli par vēlamāko novadu veidošanas modeļi.

Ministrijā saņemti 500 no 540 pašvaldību atzinumi. Novadu veidošanu atbalsta 368 jeb 73% pašvaldību, no tām 144 pašvaldības jeb 29% vēlas veidot novadus atbilstoši valdības piedāvātajam 102 novadprojektam, bet 224 pašvaldības jeb 44% piedāvā citu novadu veidošanas modeļi. Novadu veidošanu neatbalsta 129 jeb 26% pašvaldību, kas vēlas saglabāt pašreizējo statusu. Trīs pašvaldības savu viedokli formulejušas neskaidri vai atturējušas no viedokļa pieņemšanas. Vēl ministrijā bez ministra iejaukšanās jāuzzina 40 pašvaldību viedokļi. Tad precīzēto novadu veidošanas projektu valdībā ie-snies līdz 1. septembrim, drīz pēc tam tiks sagatavoti ar to saistītie grozījumi administratīvi teritorīlās reformas likumā.

Subsīdiju lielums no ES atkarīgs no Latvijas budžeta

Zemniekiem lielākas subsīdijas par savām saimniecībām būs iespējams saņemt jau tūlīt pēc iestāšanās ES. Tomēr pirmos gadus tas, par cik paliecinās atbalsts zemniekiem, būs atkarīgs no Latvijas budžetā lauksaimniecības subsīdijām atvēlētajiem līdzekļiem. Nepieciešami aptuveni 16 miljoni latu. Ja nauda netiks «atrasta», zemnieku ieguvums no ES piedāvātajām iespējām nebūs lielāks par pašreizējo valsts atbalstu, atzīst Zemkopības ministrija. Ja lems pareizi, tad kopā ar lauku attīstības un dažādu citu fondu līdzekļiem 2004. gada Latvijai lauksaimniecības un lauku atbalstam no ES būs iespēja saņemt 85 miljonus latu.

Zinās sagatavoja T.Eiste

INFORMĀCIJA

«Cilvēka dvešele nav stikla glāze, kurā var ieliet netiru ūdeni, izskalot un atkal no tās dzert vīnu. Cilvēkam arvien no apkārtnes kaut kas pielipo.»
R.Blaumanis

Kapi: problēmas vecajos, vērienīgums jaunajos

Sākums 1. lappusē

Kapavieta tiek ierādīta, vadoties no mīršanas apliecības, kurā tautība un ticība netiek norādīta.

Taču Valentīna Petrova atzina arī to, ka mūsdieni sa biedrībā ir daudz jauktu laulību, un tāpēc pēc nāves blakus atdusas gan katoļu, gan venticībnieku, gan pareīzīgo konfesiju pārstāvji. Tie ir Preiļu pilsētas kapi, kas nevieriņai draudzei, viņa teicā, un neviens no draudzēm nav arī ieguldījusi savus līdzekļus kapu uzturēšanā vai kopšanā.

Bez tam kapsētai būtu nepieciešams jauns zogs, jo veicis ir galīgi izjucis. Ir arī tāda kapsētas apmeklētāju daļa, kas nejet cauri vārtiem, bet pa taisno – atlaužot žoga dēlus un izveidojot spraugas.

SIA «Preiļu saimnieks» regulāri organizē arī bojātu koku nozāgēšanu, kuri apdraud cilvēkus un piemineklus. Taču pārlīvētās dēļ piekļūšana pie kokiem ir apgrūtināta. Arī patlaban daudzi no kokiem ir markēti un gaida savu kārtu nozāgēšanai. Tomēr nereti cilvēki pret veselīm un stipriem kokiem, kuri nevienu neapdraud, izturās nelietīgi, — aizcērt to saknes, apber ar sāli, lai koks sāktu kalst.

Ar nepacietību tiek gaidīta jaunās kapsētas nodošana ekspluatācijā, kas atvieglos situāciju vecajos kapos.

Jaunā kapsēta būs gatava rudeni

Preiļu pilsētas jaunajiem kapiem jābūt gataviem jau oktobrī. Patlaban iespaidīgais zemes gabals, kur aiz Preiļu apvedceļa iepreti pašreizējai pilsētas kapsētai dar-

bojas tehnika, atstāj diezgan haotisku iepaidu. Taču tā šķiet tikai pirmajā acumirkli. Nonākot topošās kapsētas centrā, uzkalniņā, kur patlaban jau izrakta bedre galvenā krusta pamatnei, ir saskatāmas galveno celiņu kontūras, dīķis, kurā uzkrāsies gruntsūdeņi, zonas saimniecības ēkām un labierīcībām, teritorijas atkritumu konteineriem, autostāvvietā, piebraucamais ceļš, un protams, arī laukumi apbedījumiem. Kapsētā parādēta arī kapliča. Teritorija sadalita divās daļās. Priekšējā un centrālā parādēta katoļu konfesijas vajadzībām, ziemeļu daļā būs venticīnieku kapi.

Preiļu novada dome par kapsētas izbūvi noslēgusi līgumu ar SIA «Būvteks». Uzņēmuma direktors Aigars Zīmelis, iepazīstinot «Novadnieku» ar kapsētas būvniecības gaitu, informēja, ka darbi jānodod 30. septembrī.

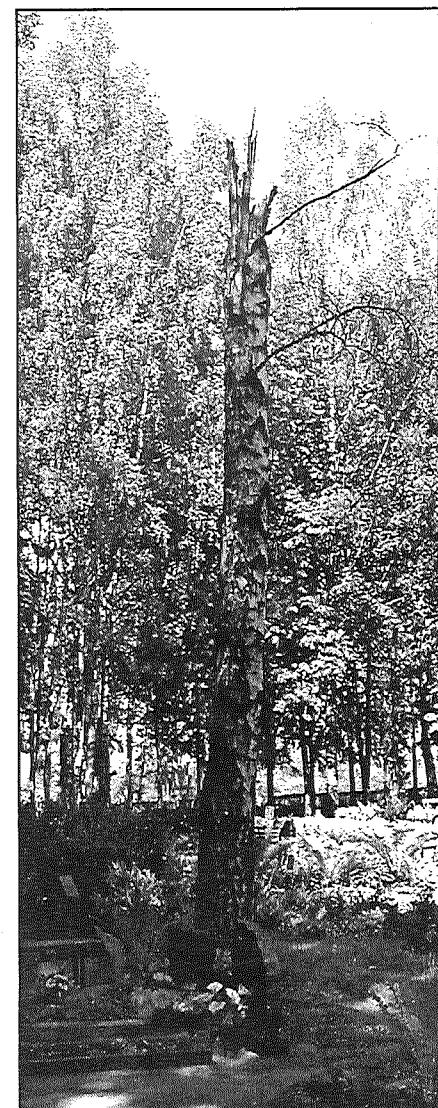
— Kapsētas būvdarbi notiek atbilstoši plānotajam grafikam, — teicā Aigars Zīmelis. — Diemžēl vēlais pavasaris kavēja to uzsākšanu, un reāli būvdarbi sākās maija pirmajā dienās.

Taču nokavētās ir atgūts, un jau nākamnedēļ sagatavošanas darbi būs pabeigti, stāstīja Aigars Zīmelis. Uz šiem darbiem attiecas vietas planēšanas un zemes virskārtas nostumšanas darbi līdz projektā parādētajām augstuma atzīmēm. Tagad teritorijā tiek pievesta, uzbērta un līdzināta melnzeme. Daļēji uzbūvēts piebraucamais ceļš, kā arī stāvlaukuma pamati. Autostāvvietas būs divas. Sagatavoti pamati saimniecības ēkām un tualetēm vienā kapsētas daļā, tādās būs arī otrajā pusē. Pāri kap-

sētai parādētajai teritorijai stiepās elektropārvades līnija. Tās, kā arī transformatora pārvietošanu ārpus jaunās kapsētas uzņēmies Austrumu elektrisko tīklu Preiļu elektrisko tīklu rajons. SIA «Būvteks», kas ir galvenais darbu uzņēmējs, ir apakšuzņēmējs — SIA «Saltupe», kas veic zemes darbus: nostumšanu un rakšanu. Kopējā darbu izmaksas, kā informēja Aigars Zīmelis, ir 112 000 latu. Šajā summā ietilpst arī elektromontāžas darbi.

Drīzumā sākties celiņu izbūvē, žoga uzstādīšana. Patlaban jau ir gatavi žoga elementi un vārti, tos atliek uzstādīt. Firma no Daugavpils veiks urbānas darbus, lai ierīkotu artēzisko akvu, no kurās visa kapsēta tiks apgādāta ar ūdeni. To kapsētā būs iespējams iegūt desmit vietās. Ūdensvada izbūvi veica SIA «Būvteks». Projektā parādēta arī kapliča, taču tās izbūve neietilpst SIA «Būvteks» pasūtītajos darbos.

Kopējā jaunās kapsētas platība ir 4750 kvadrātmetri. To būvējot, galvenajos vilcienos saglabāts dabiskais rel-



● Šādi pa pusei nozāgētu koku stumbeni Preiļu pilsētas kapsētā ir kā piemineklis saimnieku nevīzībai un neizdarībai. Foto: M.Rukosujevs

jefs, uzkalniņi, nogāzītes.

Starp nogāzēm ir dabiska iepļaka, kuras padzīlinājumā izveidots dīķis. Tas kalpos kapsētas ūdens līmeņa pāzemīšanai. Dīķa krasti patlaban tiek nostiprināti ar velēnām.

L.Rancāne

ATGRIEŽOTIES PIE PUBLICĒTĀ

Amatpersonu viedokli par Preiļu novada domes priekšsēdētāja divus gadus ilgo bezalgas atvalinājumu

28. jūnija numurā «Novadnieks» informēja par 25. jūnijā notikušo Preiļu novada domes ārkārtas sēdes lēmumu, kurā deputāti nolēma atlaut domes priekšsēdētājam Jānim Eglītim savienot valsts amatpersonas amatu ar Preiļu Valsts ģimnāzijas direktora amatu uz darba periodu Preiļu novada domē vēlētā amatā. Eglītis (kā Preiļu Valsts ģimnāzijas direktors) ir saņēmis atlauju no šī gada 1. jūlija atrasties bezalgas atvalinājumā ģimnāzijā uz lai-

ku, kamēr atradīsies vēlētā amata Preiļu novada domē. Šajā laikā par ģimnāzijas direktora vietas izpildītāju iecelta Ligita Pauniņa, kas pēc Jāņa Eglīša atgriešanās turpinās pildīt direktora vietnieces pienākumus.

Komentēt situāciju «Novadnieks» lūdza Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdētāju Andri Jaunsleini.

— Manuprāt, piekrist vai nepiekrist tam, ka novada domes priekšsēdētājs savā ie-piekšējā darba vietā būs di-

vus gadus ilgā bezalgas atvalinājuma, var tikai darba devējs, tas ir, Izglītības un zinātnes ministrija. Ja šāda vienošanās pastāv, viss kārtībā.

Šāds Preiļu novada domes lēmums ir netradicionāla lieta, tāpēc nevaru teikt, vai tas ir likumīgs vai ne. Pašreizējā likumdošana gan paredz tiesības atgriezties iepiekšējā darba vietā, taču negarantē to.

Izglītības un zinātnes ministra padomniece Anita Kalniņa rīcībā esošās informācijas, Jānis Eglītis ministrijā vēl nav griezies. Vai divu gadu prombūtni no skolas dokumentos vajadzēja noformēt kā bezalgas atvalinājumu, pēta juristi, jo tas ir diskutabilis jautājums.

L.Kirillova

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs – SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasta: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktori),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumi piemēršana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbilst to iesniegējiem.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

TREŠDIENAS INTERVIJA



Fotografēšana ir māksla, kas apvienota ar tehniku. Aparāts ir ierīce, kas palīdz tava iztēlei, tavam talantam radīt to mākslu, ko gaida pasūtītājs. Tā uz jautājumu, kas ir fotografēšana, atbildēja ANTONS KAZAKEVICHS, individuālā uznēmuma «Laura +» fotocentra fotogrāfs. Antons šo nozari pārzina pilnībā, jo tās apgūšanai veltījis sava mūža lielāko daļu. Nereti viņa fotografijās redzama ģimene – sieva Jevgēnija, dēli Aigars un Aldis. Bet lielākoties Antonam ir nācīties būt par liecinieku svešu cilvēku priekā.

● Antonam seši gadi.

Uz pasauli caur fotoobjektīvu

— Nupat jūs fotografēja preses fotogrāfus. Kā jutāties fotografējamā lomā? Esat pieradis visus un visu iemūžināt pats.

— Jā, tā iznāk, ka mani pašu fotogrāfijās var ieraudzīt ļoti reti. Emocijas? Tās ir atkarīgas no tā, vai mani fotografē profesionālis vai neprāša. Ja jūtu, ka cilvēks savu lietu pārzina un zina, ko dara, es uzticos viņa ieteikumiem un paklausīgi izpildu norādījumus.

— Bet kā jūs nosakāt, vai cilvēks labi fotografē, vai arī fotoaparāts viņa rokās tikai gadījuma pēc?

— Tam pamatā ir zināšanas par fotografiķas tehniku. Ja kāds rīkojas pretēji fotografiķas noteikumiem attiecībā uz apgaismojumu, ēnām, attālumu, kompozīciju, tad ir skaidrs, ka viņam šī lieta sveša.

— Un tomēr preses fotogrāfijas vienmēr atšķiras no salonfotogrāfijām. Pirmajā gadījumā galvenais ir realitāte un notikuma patiesība, bet uz fotografiķas salonā cilvēks īpaši gatavojas, jo vēlas parādīt sevi no vislabākās pusēs – tērpu, frizūru, izteiksmiņu seju, skaistas acis un tam-lidzīgi.

— Jā, protams. Reportāža ir reportāža, bet, fotografējot salonā, jāprot operēt ar gaismām, izmantot ēnu spēles, iespējams, kaut kas ir jānotušē, kaut kas skaists jāizceļ. Nereti cilvēki, kas dodas uz salonu, mājās tam attiecīgi sagatavojas, — izmēģina pozas, matu sakārtojumu. Gadās arī otrādi. Meitenei vajag fotogrāfiju, ko dāvīnāt tuvam cilvēkam, bet viņa nav padomājusi, kā savu skaistumu izcelt. Es viņai saku, ka vajadzēja mājās pāršķirstīt žurnālus, palūkoties, kā fotografiķušās citas, spogula priekšā izmēģināt vairākas pozas, stāju, matu sasuku, smaidu. Vieglāk strādāt ar tādiem klientiem, kas, ierodoties uz fotografiķas, zina, kā sēdēs vai stāvēs, kur turēs roku, kur kāju. Kad pirms vairākiem gadiem Preiļos notika skaistumkonkurss un mēs fotografiķām tā dalībnieces, pirms tam vismaz nedēļu viņas mājās spogula priekšā mācījās skaisti un dabiski smaidīt. Starp citu, zēļ, ka šīs pasākums vairs nenotiek.

Taču es fotografēju ne tikai darbnīcā uz vietas, bet arī izbraukumos – kāzās, bērēs, jubilejās, izlaidumos un dažādos citos dzīves gadījumos.

— Kad jūs pirmo reizi panēmat rokās fotoaparātu un ar ko sākās jūsu — fotogrāfa gaitas?

— Tas notika, kad mācījosi 7. klasē Vārkavas vidusskolā. Skolā darbojās fotopulciņš, kurā arī es iestājos. Vecāki manu aizraušanos atbalstīja. Mans pirmais fotoaparāts bija «Smena-8». Šīs markas aparāti bija nesalīdzināmi labāki par tagadējiem lētajiem ārzemju ražojoumiem, ko tautā sauc par «ziepjutraukiem». Nopirku grāmatu fotoiesācējiem «Praktiskā fotogrāfija», no kurās pašmācības ceļā ļoti daudz ko apguvu. Mā-

cījus arī pats no savām klūdām. Skolā fotografēju visus pasākumus. Ar filmu attīstišanu un fotogrāfiju izgatavošanu nodarbojos mājās. Tajā laikā tas nebija pārāk dārgs prieks. Ar to pašu «Smenu» fotografēju arī armijas gaitās.

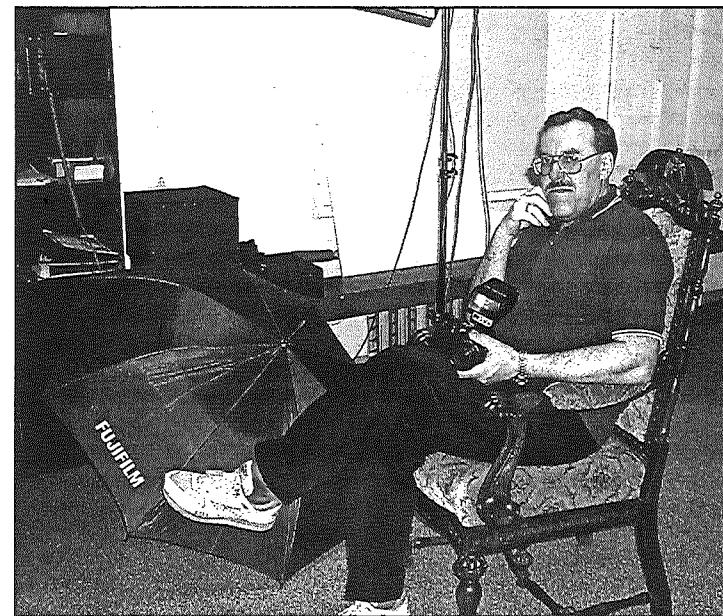
Kad absolēju vidusskolu, izvēlējos kinomehānika specialitāti. Kino un foto ir cieši saistītas liecas. To, kā filmas demonstrē, biju iemācījies jau vidusskolā, kur nereti notika kinoizrādes. Kino mehānika specialitāti apguvu Rīgā viena gada laikā. Pēc tam strādāju kinoteātri «Ezerzeme» Preiļos, bet paralēli arī kā individuālā darba veicējs – fotogrāfs un īreju telpas fotodarbīcā. Pagājis gads, kopš kinoteātri vairs nestrādāju. Kopumā kinosistēmā nostrādāju 26 gadus.

Tagad esmu darba nēmējs, strādāju Igoram Pličam piederošā uzņēmuma fotocentrā par fotogrāfu. Mūsu abu sadarbību sākās jau pirms desmit gadiem. Abi bijām pirmie, kas Preiļos sāka nodarboties ar krāsainajām fotogrāfijām. Savas laboratorijas nebija, pieņēmām filmas un reizi nedēļā vedām uz Rīgu, kur tās attīstīja un izgatavoja fotogrāfijas. Toreiz tas bija kaut kas jauns. Pasūtītāji neņēma vērā kvalitāti, priecājās, ka tikai krāsu foto. Ar laiku tika atvērta fotodarbīcas filiāle, pircējiem sākām piedāvāt pirmās krāsainās filmas, vienkāršus fotoaparātus. Cilvēkiem mācījām, kā ar tiem rīkoties. Pēc tam klientiem jau varējām piedāvāt iespēju fotogrāfēties krāsu foto. Šīs pakalpojums gan bija dārgāks, nekā fotogrāfēties melnbaltajām fotogrāfijām. Tagad ir otrādi. Pieprasījums pēc melnbaltā foto ir mazs, izēvielas dārgas. Taču tagad ir tāda tehnoloģija un tādas melnbaltās filmas, ka tās var attīstīt tā paša procesa laikā un ar tām pat kīmikālījām kā krāsainās filmas. Starp citu, ja pasūtītājs grib gan krāsu, gan melnbalto foto, varam palīdzēt pavisam vienkārši. Ar datora palīdzību filmu no krāsainas pārvēršam par melnbaltu. Lūdzu, varam piedāvāt fotogrāfiju retro stilā, brūnganos tonos un tam-lidzīgi.

Pašlaik strādājam ar ļoti modernām iekārtām, kas lielā mērā atvieglo filmu apstrādes un fotogrāfiju gatavošanas darbu, kā arī palielinā tā ātrumu. Fotogrāfija var būt gatava 25 minūšu laikā. Varam no vecām, izdilušām, ieplēstām bildītēm izgatavot jaunas un skaistas. Varam retušēt, un varonis izskatīties jaunāks, skaistāks. Varam viņu pārceļt uz jebkura fona. Cilvēks aizsūtīs saviem draugiem bildīti, kurā viņš redzams uz klints smailes, kur savu mūžu nav bijis.

— Vai taisnība, ka melnbaltām fotogrāfijām mūžs ir ilgāks nekā krāsainajām?

— Varbūt tas ir tikai reklāmas triks, jo krāsu foto mūžizturību neviens nevar ne noliegt, ne apstiprināt. To izgatavošana, arī ārēmēs, sākusies tikai pirms da-



● Fotografējos reti, saka Antons Kazakevīčs. Pēdējo reizi pērnā gada rudenī – pasei, bet kad pirms tam, pat neatceros. Tūkstošiem reižu viņš uz cilvēkiem un pasauli skatīties caur objektīvu. Soreiz – tā retā reize, kad Antonam nākas skatīties objektīvā. Foto: M.Rukosujevs



● Antons Kazakevīčs (no kreisās) pirmajos fotomēģinājumos Vārkavas vidusskolas 8. klasē. Foto no Kazakevīču ģimenes albuma.

žiem gadu desmitiem. Taču viss ir atkarīgs no filmas un fotogrāfijas apstrādes. Ja tas tiek darīts vienām prasībām atbilstoši, fotogrāfijas mūžs ir ilgs. Domāju, ka šajā ziņā vairāk grēko amatieri. Profesionālās darbīcas filmu apstrāde tiek veikta kvalitatīvāk.

— Tāpat kā preses fotogrāfi arī jūs saglabājat vēsturi. Atšķirība tikai tā, kā preses fotogrāfijām ir plaša publicitāte, bet jūsējās nonāk personīgajos albumos vai iestāžu arhīvos.

— Jā, tā tas ir. Starp citu, esam izveidojuši negatīvu arhīvu. Ja vien es vai Igors Pličs ir fotografējis kādu notikumu, vai arī mūsu klients ir fotografējies šeit uz vietas, negatīvi tiek saglabāti, un vienmēr ir iespēja no tiem izgatavot fotogrāfiju.

— Kādrezīt fotogrāfēja tikai tie, kuri prata un kuriem bija iespēja filmas attīstīt un izgatavot fotogrāfijas. Tagad to dara visi, kas vien tikuši pie jelkāda fotoaparāta.

— Diemžēl līdz ar to samazinājās klientu skaits. Tagad daudzos dzīves gadījumos «bildēšana» tiek veikta saviem spēkiem, pie mums nonāk fotofilmiņas at-

— Kur jums patīk labāk fotogrāfēt – darbnīcā uz vietas vai arī izbraukumā, būt klāt notikumos?

— Īpašu atšķirību nejūtu. Savu plusi un mīnus ir gan vienā, gan otrā vietā. Piemēram, ja esu uzaicināts par fotogrāfu uz kāzām, tad nekāda priecāšanās neiznāk, ir jāstrādā un jāseko notikumiem. Tam vajadzīga pieredze, lai zinātu, kāda tradīcija kurai sekos, un kas kurā brīdī notiek. Labi, ja vēdēji padomājuši par fotogrāfu un iedod uzrakstītu scenāriju. Arī bēru ceremonijas fotografiķas vajadzīga savu pieredze. Iesācēju bildēs no aizgājēja nereti redzami tikai kāju pirkstgalī kurpēs un deguns. Pieredzējis fotogrāfs izvēlēsies pareizo leņķi, lai nelaiķis būtu labi saskatāms. Sarežģīti strādāt izlaidumos. Ja skolas zāle ir maza un fotogrāfam nav vietas, kur atkāpties, tad vajadzīga liela veiklība, lai katru absolventu no fotogrāfētu svarīgajā brīdī, kad viņš saņem atestātu. Ciemīni domā par vienu, skolotāji par kaut ko citu, bet fotogrāfs pārdzīvo, vai direktors visu laiku stāvēs uz vietas un absolvents pienāks pie viņa, vai arī vienam paiesies preti uz vienu pusi, bet otram – uz citu pusi. Uzmini nu, kurā vietā nostāties.

— Senajās fotogrāfijās redzams, ka īpaši piestrādāts, lai cilvēku izvietojums būtu harmonisks, cilvēki nostādīti pēc auguma, no fotogrāfijas dveš sakārtību, miers un svīnigums, visi labi saskatāmi.

— Tajos laikos fotogrāfu bija maz, viņus uzskatīja par autoriātēm, arī cilvēki fotogāfējās reti. Tāpēc viņi pret šo notikumu izturējās ar lielu atbilstību, ievēroja fotogrāfa norādījumus. Tagad pamēģini, piemēram, pusaudžus sa mainīt vietām. Ja nepatiks, pagriezīsies un aizies pavisam projām.

— Kad strādājāt par kinomehāniku, droši vien, bija iespēja noskatīties milzums daudz labu filmu.

— Man bija kinomehānika augstākā kategorija. Kādu laiku kinoteātri strādāju par vecāko inženieri, pārzināju visu aparatu. Tās bija modernas iekārtas, un mehānikām nebūt nevajadzēja sekot līdzi un skatīties uz ekrāna. Redzēju daudz labu filmu, bet nekad nevienu neskatījos otrreiz, izņemot Jāņa Streiča «Cilvēka bērns».

— Vai arī brīvajā laikā mēdzat fotogrāfēt?

— Nē. Brīvajā laikā es mēdzu no tā atpūsties. Nepiederu pie tiem, kas ar fotoaparātu rokās klist apkārt, meklējot interesentus kadrus. Fotografiķa mani vairāk interesē no tās tehniskā viendokļa. Tāpēc es labprātāk studēju attiecīgu literatūru, iepazīstu jaunāko modeļu fotoaparātus, pētu jaunumus šajā jomā. Pašmācības ceļā apguvu datorlietošanas prasmes, lai tās varētu izmantot savā tiešajā darbā.

L.Rancāne

Līvānu novadā

■ DRĪZ ATKLĀS BIBLIOTĒKU. Drizumā Līvānu bibliotēka uz jurģiem aicinās pie sevis gan lasītajus, gan viesus. Kā «Novadnieku» informēja Līvānu novada domē, bijušajā domes ēkā pilnībā veikts remonts, tiek pārvestas grāmatas un iekārtas, apdzīvotas telpas. Pārcelšanās bijusi iespējama arī agrāk, taču tas nav darīts, lai nesarežītu grāmatu saņemšanu skolu biedzējiem, kamēr tie kārtotā eksāmenus.

Pēc bibliotēkas telpu atklāšanas lasītāji varēs iepazīties ar daudziem jauninājumiem, piemēram, svītru kodiem, kas būs katrai grāmatai, ipāsiem elektriskiem vārtiem un daudz ko citu. Bibliotēkas telpu remontētāji parūpējušies par to, lai tajās ērti varētu ienākt vai ar invalīdu ratniem iebrukt arī cilvēki ar kustību traucējumiem. Arī viena no tualetēm paredzēta speciāli invalīdiem.

■ NOVADS UZNEM FESTIVĀLA VIESUS. Starptautiskā folkloras festivāla «Baltica – 2003» ietvaros Līvānu novadā viesosies kolektīvi no tuvām un tālām vietām. 12. jūlijā šeit ieradīsies Armēnijas folkloras kopa, kopas «Delve» no Limbažiem, «Pērlis» no Gulbenes, «Kūkleite» no Rēzeknes, kā arī uzstāsies novada folkloras kopas «Turki» un «Ceiruleits». Pulksten 14.00 paredzēta kolektīvu vadītāju un Armēnijas delegāciju pieņemšana novada domē, kam sekos iepazīšanās ar novadu. Bez tam šajā laikā laukumā pie domes notiks amatnieku darbu izstāde pārdošana. Tajā ar saviem ražojumiem piedalīsies Tautas lietišķas mākslas studija «Dubna», keramiķis L.Ciruliks, demonstrējot elektrisko virpu un veidojot darbus uz vietas, būs skatāma meistara J.Ancāna koka karšu izstāde un praktiskā darbnīca. Muzīcēs Līvānu novada kultūras centra kapela «Līvānu muzikanti».

Pulksten 16.00 sāksies pļaušanas talka Turku pagasta «Ezeru» mājā. Notiks viru sacensības pļaušanā, sievas sacentīties sienā grābšanā. Tiks darinātas meldru cepures. Paredzēta iešana laukuri pirti, peldēšanās, dziesmu kari, alus dzeršanas sacensības. Uzvarētāji saņems speciālbalvas no Turku pagasta pārvaldes.

Pulksten 21.00 visi tiek aicināti uz noslēguma koncertu Līvānos, Dubnas krastā. Katra folkloras kopa uzstāsies ar programmu 30 minūšu garumā, ietverot dančus. Šeit notiks arī uzvarētāju apbalvošana.

Sīlukalna pagastā

■ PAŠVALDĪBAS DEPUTĀTI UN IEDZĪVOTĀJI IR PAR LAUKU NOVADA VEIDOŠANU. Jūnijā notikušajā pagasta padomes sēdē deputāti izskatīja jautājumu par to, kādu viņi redz pašvaldības nākotni saistībā ar valdības noteikto 102 novadu projektu. Secinājums ir tāds, ka ne pagasta padomes deputāti, ne pašvaldības iedzīvotāji nav mierā ar pašvaldību lietu ministrijas izstrādāto un valdības akceptēto 102 novadu modeli, kur sīlukalniekiem paredzēta vieta jaunveidojamajā Varakļānu novadā.

Kā «Novadnieku» informēja pagasta padomes priekšsēdētājs Juris Leicis, pērn veiktā iedzīvotājai aptauja viennozīmīgi liecina, ka cilvēki grib, lai pagasts iekļaujas kādā no Preiļu rajona līdzšinējā teritorijā esošajiem vai topošajiem novadiem. Pēc deputātu domām, tas varētu būt lauku pašvaldību novads, kurā ietilptu ne tikai Sīlukalna pagasts, bet arī Silajānu, Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku un Rušonas pagasts. Jaunveidojamā novada administratīvais centrs iecerēts Riebiņos, bet pakalpojumu sniegšanas vietām jābūt arī to līdzšinējās vietās.

Cerot, ka valdība tomēr stingri neturēsies pie pašu izstrādātā 102 pašvaldību projekta, kur katram pagastam jau ierādīta sava vieta, deputāti savu slēdzieni aizsūtīja ministrijai.

Riebiņu pagastā

■ IZDARA GROZĪJUMUS BUDŽETĀ. Saķarā ar to, ka pašvaldība saņemusi no rajona padomes mērķdotāciju pedagogu algām, atbilstoši tarififikācijai 95 709 lati tika sadalīti Riebiņu vidusskolai un pašvaldības pirmsskolas bērnu izglītības iestādei, kuru budžeta izdevumu daļa tagad palielināta attiecīgi par 89 220 latiem un 6489 latiem.

■ PAR MEDĪBU SAIMNIECĪBAS IZVEIDOŠANU LEMS VĒLĀK. Pašvaldības deputāti nolēma atlīkt uz vēlāku laiku galīgā lēmuma pieņemšanu par līguma slēgšanu Riebiņu pagasta zemju iznomāšanai medību saimniecības vajadzībām. Ar līgumu piešķirt pagastam piederošās meža un lauksaimniecībā izmantojamo zemju plātnības pašvaldībā bija griezušies mednieku kluba «Mednieks» biedri.



GERZIKA 16.

● Tik mežonīgi skaistas un pirmatnējas vēl pagājušā gadā simta divdesmitajos gados izskatījās Jersikas klinis. Foto no Preiļu vēstures un lietiskās mākslas muzeja krājumiem

Jersikas pagasta teritorija, straujā Daugavas pagriezinā, stāvā krasta pacēlumā atrodas Jersikas pilskalns. Pirms daudziem gadsimtiem te pacēlās latgalu pils, kuras varenuma liecības tagad slēpj zeme, bet tās vārdu mantojis pagasts un tā iedzīvotāji.

Raksti vēsta, ka Jersikas latgalu pils celta pirms 800 gadiem. Pirmie iedzīvotāji te apmetušies uz dzīvi jau pirmsāgā gadu tūkstoši pirms mūsu ēras.

12. un 13. gadsimta mijā diženājā Jersikas pili valdīja karalis Visvaldis. Tākai nedaudzi zemju valdīnei tajā laikā tika godāti tik augstā titulā. Jersika bija lielas valsts, kas aptvēra latgalu novadus starp Daugavu un Gauju, galvapslēta.

«Jersika allaž bijusi cilpa un it kā liels velns visiem...» šie hronista vārdi nepārprotami apliecinā Jersikas nozīmību un varenību tajos laikos. Pilskalns ierīkots 18 metrus augstā Daugavas krasta pacēlumā, vietā, kur Daugava savā tecējumā strauji pagriežas taisnā leņķi uz rietumiem. Daugavas otrā krastā iepretim Jersikai uz savrupa kalna atradusies Dignājas pils. Pilskalnam ir 75 x 100 metrus liels laukums, bet blakus esošā senpilsēta aizņemusi ap 10 hektāriem.

Pirmās ziņas par Jersiku atrodamas Indriķa Livonijas hronikā un attiecināmas uz 1203. gadu. Hronists apraksta Polockas karaspēka uzbrukumu Ikšķilei un Jersikas valdīnieku un lietuviešu iebrukumu Rīgas teritorijā.

Pils ar senpilsētu atradusies stratēģiski izdevīgā vietā, kur pāri Daugavai bijusi pārēja, tas ir, Daugavas ūdens un sauszemes ceļu šķērsojis no Lietuvas ejošais sauszemes ceļš. Šo ceļu bieži izmantojuši savos karagājienos lietvieši, ar kuriem Visvaldim bijušas radniecīgas attiecības – Visvalža sieva bijusi kāda

lietuviešu valdīnieka Dauge-rūta meita.

Hronikās nav atrodamas plašākas ziņas par Jersikas pili. No 1209. un 1214. gada ciņu aprakstiem konstatējams, ka Jersikas pili apjovis nocītinājums ar vārtiem un grāvi. 1209. gadā vācu krustneši uzbrukuma laikā iegūst bagātīgu laupījumu – lopus, drēbes, sudrabu, purpuru, naudu, baznīcu inventāru – zvanus, svētbildes, sagūsta sievietes un bērnus, bet pili nodedzina. Šie notikumi iezi-mē liktenigu pavērsienu Jersikas pils un tās valdīnieka pārvaldīto zemuļu vēsturē. Lai atgūtu gūstekņus, kuru vidū bija arī Visvalža sieva, Jersikas valdīniekam pēc viduslaiku paražas bija jānodod savī valdījumi baznīcāi. Visvaldis kļuva par bīskapa lēnu vīru.

Jersikas valdīnieka pārvaldē palika Jersikas pilsēta ar novadu un tai piederīgiem labumiem. Vēl 1209. gadā tiek uzsākta nodedzinātās pils atjaunošana. 1212. gadā, kad pie Jersikas notika vēsturiskā apspreide starp Polockas kņazu Vladimīru un bīskapu Albertu, kura lielā mērā noteica turpmākos notikumus Latvijā, pils jau bijusi atjaunota un krievu karaspēks atradies pilī. Vienošanās rezultātā Polockas kņazs zaudēja savus mesliniekus Daugavas lejtecē un vāciešiem pavērās ne tikai brīvs tirdzniecības ceļš pa Daugavu, bet arī iespēja paverdzināt Daugavas reģiona iedzīvotājus.

Turpmākajos gados vācu spiediens pastiprinās un Jersikas valdīnieks ir spiests pakāpeniski nodot savus īpašumus baznīcāi, kura tos izlēpoja. Tā 1224. gadā Jersikas pils pusi ar visu tai piederīgo kālēni saņem Ikšķiles bruņnieki Konrāds. Pēc Visvalža nāves 1239. gadā Jersikas pils pastāv kā virsbīskapa un ordena kopīpašums. Kāds dokumenti vēsta par abu īpašnieku nodomu celt Jersikā pili kristīgās ticības ienaid-

nieku savalšanai.

Kā lēni Jersikas pili ar tuvākajām zemēm pārvaldījusi mužnieku Ikšķili dzimta, ko apliecinā dokumenti, kas sa-stādīts 1348. gadā, kā arī dokumēti, ka Ikšķili dzimtas priekšteči jau kopš kristīgās ticības ieviešanas Jersiku pārvaldījuši.

Jersikas pils pēdējo reizi minēta 1375. gadā Vertbergas Hermaņa hronikā, aprastot 50 lietuviešu karavīru noslikšanu pie Jersikas, pārce-loties pāri Daugavai Lietuvas karaļa Ķeistuta organizētā sirojumā pa Latgali. Bet pēdējo reizi Jersikas vārds la-sāms vēl kādā 1431. gada dokumentā – cisterciešu ordeņa lūgumā pāvestam apstiprināt viņiem kopš 1257. gada īpa-šumā esošās zemes Jersikā.

Arheoloģiskie pētījumi rāda, ka pilskalns pēc 14. gadsimta vairs nav apdzīvots. Neskatoties uz to, dzīve senpilsētā, šķiet, tomēr turpinājusies, ko apliecinā izrakumos atrastās senlietas un monētas. Sakarā ar zemju izlēnošanu un muižu veidošanos radās jauni vietu nosaukumi. Tādējādi Jersikas vārds izzūd, lai dažus gadsimtus vēlāk pētnieku vidū izraisītu plašas disku-sijas par pils atrašanās vietu, kuru rezultātā nostabilizējās uzskats, ka Jersikas pils jāmeklē uz dienvidaustrumiem no Līvāniem – kādreizējās Cargrades tiesā tuvumā pie Šlosbergas muižas ēkām tagadējā Jersikas pagastā.

Jersikas pilskalna izpētei daudzus gadus veltījusi ar-heoloģe Antonija Vilcāne, 1990. gadā aizsākot šo darbu akadēmīka Ēvalda Mugureviča vadībā. Nav iespējams pilnībā pārskatīt šajā laikā (1990.-2002.) paveikto, var vienīgi pieminēt pašu būtiskāko. Salīdzinot ar 1930. ga-dā izdarītajiem profesora F.Baloža atklājumiem (pēti-jumus uzsākā 1939. gadā), tālāk atsegta aizsardzības sis-tēma kā agrākajā, tā arī vē-lākajā apdzīvotās periodā.

Atsegas arī ēku, kas celtas pēc Jersikas pirmās nopotišanas 1209. gadā, paliekas.

Līdzšinējos izrakumos iegūtas 3840 senlietas. Krāš-nās rotas, keramika, citi amatniecības priekšmeti, zemkopības un zvejas rīki, ieroči sniedz visai tiešu lieci-nājumu par seno latgalu kul-tūras īpatnībām, izvērsto saimniecisko darbību un savam laikam atbilstoši pār-ticīgo dzīvi.

Jersikas zemē sēja rudzus, kviešus, miežus, auzas, un vī-kus. Audzēja linus un kaņ-pes. Par nodarbošanos ai-lokopību liecina mājdzī-vnieku – cūku, aitu, liellopu – kauli, kuru ir atrasts da-vairāk kā medījamo dzīvnieku kaulu. Daugavā un Jersikas ezerā zivis zvejotas ar āķiem, žebērkļiem un tīk-liem. Tājā laikā Daugavā ker-tili asari, līdakas, sami, laši un citas zivis, pie tam to izmēri bijuši lielāki nekā tagadējām zīvīm. No meža zvēriem me-di-ti caunas, alpi, bebri. Dažu dzīvnieku zobi un ilkņi (me-žacūku un lāču), bebru pē-das kauliņi izmantoti arī kā rotu elementi un amuleti.

Kā liecina hronikas, Jersikas karavīri bieži devušies karagājienos gan kopā ar draudzīgajiem lietuviešiem, gan citiem sabiedrotajiem. Nereti nācīes atvairīt arī ienaidnieku uzbrukumus. Tā-pēc intensīvi strādājušas iero-ču darbnīcas, izgatavojot dzelzs šķepu uzgaļus, zobe-nus, jātnieku un karavīru ap-rīkojumu. Atrastas ārzemju monētas, rotas, vārpstu skrie-meli, jostu apkalumi, krustīji.

Kaut arī Jersikas pilskalna izpētē paveikta ne mazums, arheoloģe Antonija Vilcāne domā, ka tuvākajā nākotnē izpētes darbi būtu jāturpina, jāmeklē vēl negūtās atbildes uz daudziem svarīgiem jau-tajumiem.

Materiālus apkopoja Jersikas pagasta «Rita» bibliotēkas vadītāja V.Pabērze

INFORMĀCIJA

Tuvākajos desmit gados pa labiem ceļiem vēl nebrauksim

Eiropas Savienībā ar investīciju palīdzību tiek veicināta transporta infrastruktūras attīstība. No iestāšanās brīža ES arī Latvijai būs iespējams piesaistīt ES finansējumu transporta infrastruktūras attīstībai, piemēram, ES Kohēzijas fonda un Reģionālās attīstības fonda finansējumu. Bet, kamēr tas notiks, situācija uz Latvijas ceļiem solās palikt līdzšinējā — daudz maz sakārtoti valsts galvenie ceļi, ielāpu ielāpiem aizlāpītas starprājoni šosejas, bet grantētie pagastu ceļi, — tiem gan labākus laikus nāksies pagaidīt.

Par to, kāda situācija šogad ir uz Preiļu rajona ceļiem un kādi darbi ceļu uzturēšanā plānoti vasarā, «Novadniekiem» pastāstīja Latvijas Autoceļu direkcijas Preiļu nodalas vadītājs Raitis Griķis.

Finansējumā būtisku izmaiņu nav

Kopējais finansējums autoceļu uzturēšanai šogad tiek plānots 466 tūkstošu latu apmērā. Šī summa domāta gan ziemas, gan vasaras darbiem un, nemot vērā to, ka ceļu kopgarums palielinājies, finansējums ir pagājušā gada limeni. Iepriecina vienīgi tas, ka ir saņemti papildus 10 tūkstoši latu ceļu caurteku remontam tajās vietās, kur radušas avārijas situācijas, kā arī līdzekļi tilta pāri Jāņupei remontam Daugavpils rajona Nīcgales pagastā.

Bedrītes jau aizlāpītas

Jūnijā beidzies bedrīšu remonts asfaltētajos ceļos, kas bija viens no lielākajiem darbiem šopavasar. Lai gan dažs ceļa posms vairāk līdzinās lūpatu deķim, kur ir ielāps uz ielāpa, šis process turpinās līdz brīdim, kad lāpišanu varēsim nomainīt ar nopietniem remontiem. Bez tam arī bagātākajās ES valstis, protams, krieti mazākos apjomos uz vietējiem ceļiem, arī lāpa bedrītes.

Taču tas, kā šis process notiek Latvijā un arī Preiļu rajonā, būtībā jau ir finansiāli neizdevīgi. Piemēram, uz ceļiem Preiļi — Viljāni un Preiļi — Krāce vajadzīgs jauns asfarts, bet mēs ik gadu lāpām bedrītes.

Lai gan ziema asfalta segumi bija samērā labvēlīga un neveicināja pārmērīgu bedrīšu rašanos, remontam tika iztērēti aptuveni 45 tūkstoši latu. Par šo summu būtu iespējams uzklāt asfaltu tikai aptuveni divu kilometru garumā. Piemēram, nepilnu 900 metru garumā asfaltu šogad uzklāja uz ceļa Jaunaglona — Aglona, tas izmaksāja 24 tūkstošus latu. Un tas ir vienīgais asfaltētais posms, ko šogad varējām atlauties.

Šādu pilnībā atjaunojamu ceļa gabalu Preiļu rajonā ir daudz. Visvairāk tas nepie-

ciesams uz jau minētajiem posmiem Preiļi — Krāce un Preiļi — Viljāni, kur asfalts ir katastrofālā stāvoklī. Viena lieta, ka ik gadu zaudējam līdzekļus, kurus ieguldām bedrīšu lāpišanā, otra — zaudē arī tautsaimniecība, jo tiek bojātas automašīnas.

Strauji bojājas tiltu konstrukcijas

Tilti rajonā pārsvarā tika būvēti pirms trīsdesmit un četrdesmit gadiem, pie tam celtniecībā netika ievērotas pareizās tehnoloģijas, nav bijuši kvalitatīvi materiāli. Tagad nu ir klāt brīdis, kad šo tiltu konstrukcijas sākušās masveidā bojāties. Tulta seguma tek cauri ūdens, tas bojā dzelzsbetonus.

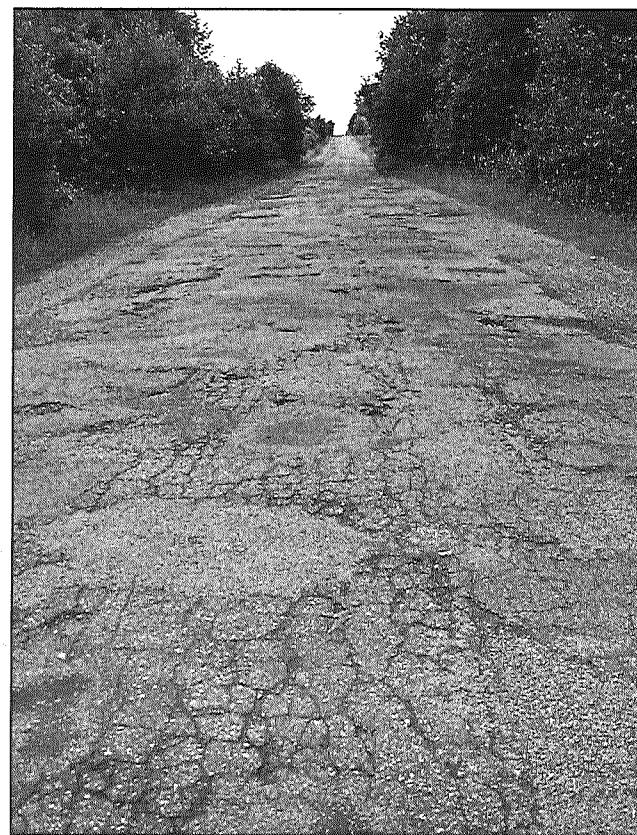
Pašlaik esam noskaidrojuši, ka rajonā ir pieci tilti, kuriem nepieciešams steidzams remonts. Bēdīgā stāvoklī ir tilts pār Ošu uz ceļa Rožupe — Svirki, tilts pār Dubnu uz ceļa Upmala — Ančkinī — Pieniņi — Kauša, tilts pār Dubnu uz ceļa Preiļi — Līvāni Rožupē, tilts pār Jāņupi uz ceļa Rīga — Daugavpils un tilts pār Feimanku uz ceļa Līksna — Kalupe — Upmala — Rožupe.

Ne labākā stāvoklī ir tilts pār Tartaku Aglonā uz ceļa Krāslava — Preiļi — Madona, kur stipri bojāta tilta apakšējā daļa. Vairākiem tiltiem nepieciešami arī citi sīki remonti, piemēram, uz ceļa Krāslava — Preiļi — Madona tiltam pār Preiļupi jānostiprina krasts. Uz šī paša ceļa bīstama situācija veidojas pie tilta pār Feimanku.

Pagaidām uzvar krūmi

Liela problēma ir ceļmalās augošie krūmi. Ik pēc diviem trijiem gadiem tie tiek izcirsti, vismaz bīstamākajās vietās, likumos, taču šajā cīnā pagaidām uzvar daba, jo krūmi kuplo aizvien vairāk, bet finansējums to izciršanai ir arī mazāks.

Taču šogad izdevās nedaudz ietaupīt līdzekļus uz bedrīšu remonta rēķina, šo naudu tērēsim krūmu ciršanai. Uz pēmējiem, kas veic šo darbu, tehnikas ir pietiekami, taču visķīlatīvāk ir cirst krūmus ar rokām. Resnākie



koki tiek sadedzināti, bet zarus atstāj, lai tie satrūdētu. Šovasar jau izcirstas grāvmaslas uz Preiļu — Līvānu ceļa un uz ceļa Viljāni — Preiļi — Spogi. Tuvākajā laikā darbs sāksies uz ceļa Līksna — Kalupe — Upmala — Rožupe. Pagaidām likumdošana Latvijā vēl atļauj dedzināt krūmus, taču dalā rietumvalstu tas ir jau aizliegts, jo tādā veidā tiek piesārņota atmosfēra.

Droši vien arī mums būs jāpārņem rietumnieku pierede un krūmi jāpārvērš šķeldā, ko atstāj turpat grāvī vai arī aizved uz katlu mājām. Pirms kāda laika arī Preiļu rajonā kāda firma sāka ceļmalās cirst krūmus un iegūtu šķeldu veda kurināšanai. Uz ceļa Preiļi — Gailīši — Krāce izcirstie krūmi tika izmantoti kokogļu ražošanai. Taču sadarbība tika pārtraukta. Acīmredzot iemesls ir ekonomiskais neizdevīgums, jo, lielos attālumos transportējot šķeldu, pieaug transportizdevumi. Paredzams, ka koksnes cenas Latvijā pieauga, tāpēc kļūs izdevīgi cirst krūmus ceļmalās un iegūt šķeldu.

Grantēto ceļu vienīgā cerība — Eiropa

Lai gan greideri strādā jau no pavasara, grantēto ceļu stāvokli tas maz ietekmē un problēmas neatrisina. Galvenais ir tas, ka grants segums nav atjaunojis vismaz piecpadsmit gadus un ceļi ir kādiem mērķiem un plāniem nepieciešami līdzekļi. Bez tam pašvaldībās lielākoties nav speciālistu, kas būtu spējīgi rakstīt projektus un apsaimniekot Eiropas līdzekļus, kur prasības būs ļoti stingras.

L.Kirillova

Lauku darbu kalendārs

9. un 10. jūlijs. Ievāc sienu, pākšaugus, garšaugus, lapu dārzenus, dziedniecisko augu lapas, kāpostus. Ražas uzlabošanai dārzenus miglo ar kalciju virsmēslojumu (1-2 procenti).

11. un 12. jūlijs. Turpina ievākt no lauka dārzenu ražu. Novāc ķiršus, ērkšķegas, upenes, jāngas. Ievāc sienu, zemenes ravē, mēslo, griežstīgas. Pārstāda ogulājus.

13. un 14. jūlijs. Sevišķi labvēlīga diena sakņaugu ievāšanai. Izrok noziedējušās sīpolpuķes, apžāvē, notūra, sašķiro. Narcises un smiegulkstenītes nevajag žāvēt.

15. un 16. jūlijs. Pārstāda īrisus, dala un pārstāda sniega rozes. Griež uzglabāšanai salmenes, limonijas un citus sausziežus. Ievāc sienu un sūnas gulbūvēm. Ievāc puķu un garsāgu sēklas.

17.-19. jūlijs. Ievāc sīpolus, redisus, pākšaugus, stāda puķes. Sēj mērcētas diļļu sēklas, rāceņus un skābenes. Vāc raberberus. Ievāc garšaugus un lapu ārstnieciskos augus, salātus, skābenes. Vinogām uzsien jaunos dzinumus, dod papildēslojumu.

20. un 21. jūlijs. Ľoti labvēlīgas dienas augļu ievāšanai. Ievāc tomātus, gurķus, ābolus u.c.

22.-24. jūlijs. Ieteicams rakt agros kartupeļus. Izstāda siltumnīcā rudens apritei gurķus, tomātus. Var sēt redisus un novākt ziemas ķiplokus. Ievāc ērkšķegas, jāngas. Var skābēt gurķus un pavairot avenes ar sakņu atvasēm, un rakt agros kartupeļus.

25. un 26. jūlijs. Piemērots laiks stādīt, apkopot, pavairot dažādus eksotiskos augus. Var ievākt garšaugu un dziedniecisko augu sēklas.

27. jūlijs. Veido, atjauno, pļauj, mēslo zālienu.

28. jūlijs. Ievāc sienu un gatavo skābsienu un skābbarību.

29.-31. jūlijs. Sēj redisus, rutkus, rāceņus. Novāc ķiplokus. Zalmēslojumam sēj eļļas rutkus, griķus, facēļiju. Sāk novākt sīpolus. Augļu kokiem atbalsta zarus. Novāc kritušos un tārpainos augļus. Pēc noraktām tulpēm brīva vieta zemēm.

Pēc dārzkopju Mēness kalendāra «Mazdārziņš»

Sadarbosies pret mežu ugunsgrēkiem

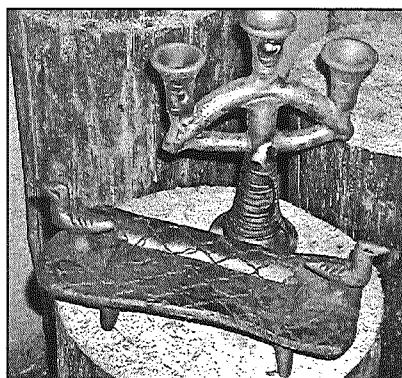
3. jūlijā lekšļietu ministrijas valsts sekretārs Juris Rekšņa, Zemkopības ministrijas valsts sekretāre Laimdota Straujuma, valsts akciju sabiedrības «Latvijas valsts meži» prezidents Roberts Strīpnieks un Latvijas Meža īpašnieku asociācijas valdes priekšsēdētājs Ēriks Zaķis parakstīja nodomu protokolu par sadarbību mežu ugunsgrēku profilaksē un sabiedrības informēšanā, ziņo lekšļietu ministrijas Preses un sabiedrisko attiecību departaments.

Latvijā mežu ugunsgrēki ik gadus nodara ievērojamus ekoloģiskus un ekonomiskus zaudējumu, tādēļ lekšļietu ministrija ierosinājusi noslēgt sadarbības nodomu protokolu, lai kopīgi izstrādātu projektus un organizētu pasākumus, kas samazinātu mežu ugunsgrēkus. Paredzēts izstrādāt un īstenoši izglītojošās programmas, kā arī veikti profilaktiski darbi.

Pirmais kopīgais projekts jau esot — izveidots un izdots plakāts par ugusbīstamību Latvijas mežos. Plakāta izdošanu finansiāli atbalstījušas visas četras protokolu parakstījušās iestādes. Tā tirāža ir 1500 eksemplāru.

Plakāts tiks izdalīts visām Latvijas pašvaldībām, lai, iestājoties siltam un sausam laikam, brīdinātu iedzīvotājus par ugusbīstamību mežos.

AMATMEISTARS



● Leontinam Cīrulim labi padodas tā sauktā melnā keramika, kuras savdabīgos melnos tonus iegūst, vajadzīgā brīdi cepli hermētiski noslēdzot un izstrādājumus atstājot dūmu ietekmei.

Sibīrijas latvieši apgūst Latgales keramiku

No Omskas apgabala Augšbebiem (Bobrovkas), kur atrodas latviešu kolonija, atgriezies Līvānu keramikis, Latvijas bērnu keramiku Fantāzijas akadēmijas dibinātājs un vadītājs Leontīns Cīrulis. Viņš ir pirmais no Preiļu rajona, kurš apmeklējis Krievijā dzīvojošos latviešus. Vienlaikus arī pirmais keramikis, kurš mēģinājis svešatnē dzīvojošajiem tautas brājiem iemācīt māla apstrādāšanu, kā arī sniegt teorētiskās zināšanas šajā jomā.

Krievijas latviešu pirms izdedzinātais podu ceplis

Kad saņemu piedāvājumu no Kultūrkapitāla fonda tā organizētās delegācijas sastāvā apciemot latviešus Augšbebiros un iemācīt kaut ko no sava amata, nešaubījosi ne mirkli, stāstīja Leontīns Cīrulis. Mani tas ļoti ieinteresēja, jo mūsu akadēmijas mērķis ir ne tikai popularizēt latviešu tautas mākslu, bet arī to attīstīt, lai tā pasaulē būtu vairāk pazīstama, teica keramikis. Uzskatījis, ka būtu grēks palaist garām iespēju aizbraukt uz Sibīriju, kaut arī daudzi no pašākām centušies atrunāt, jo ideja likusies pārdroša. Vēl jo vairāk tāpēc, ka vasara Latvijā keramikiem ir peļnas laiks, kad notiek dažādi gadatirgi un citas kultūras aktivitātes.

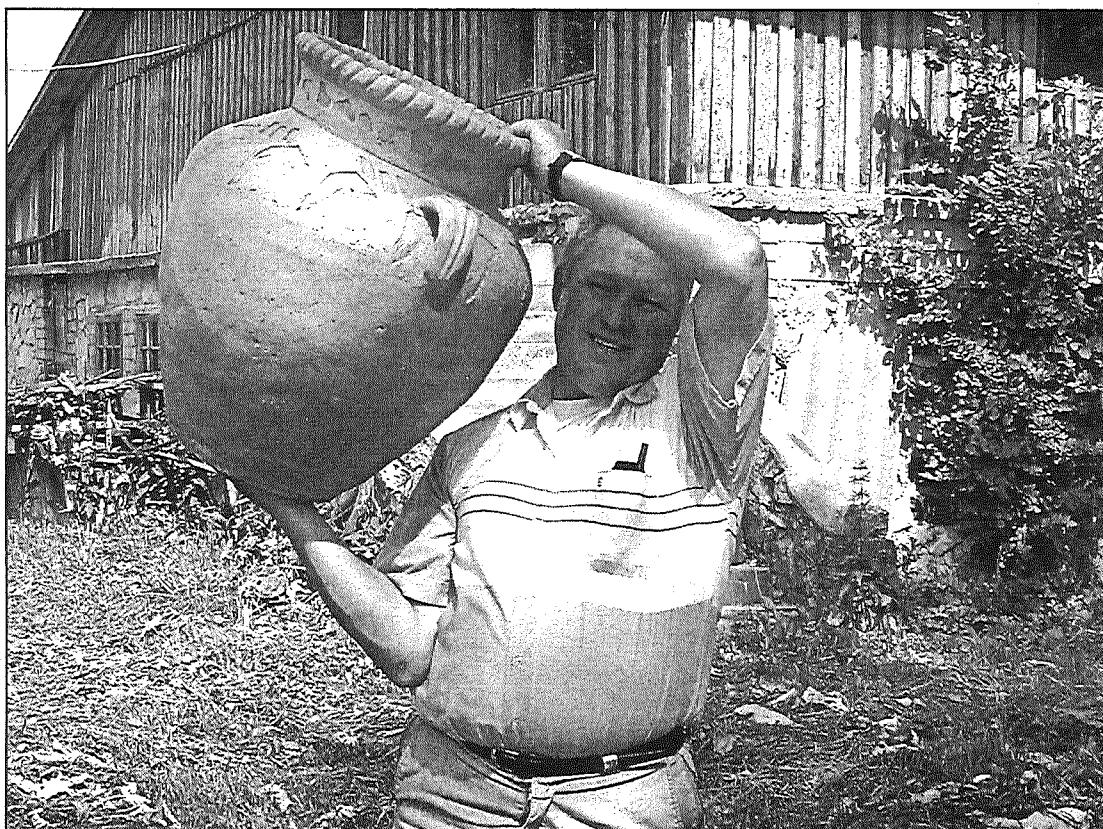
Tālajā ceļā grupa no Latvijas devās 6., atgriezās 27. jūnijā. Ceļā ar vilcenu pavadītas trīs dienas. Pēc izkāpšanas Omskā ceļš turpināts ar automašīnu līdz nokļūšanai rajona centrā Tarā. Te ar prāmi šķērsota Irtiša. Pēc tam ceļš veda uz Augšbebiemu.

Jau pirms brauciena Leontīns Cīrulis nolēmis, ka Sibīrijas latviešiem jāatstāj kaut kas paliekošs un vērtīgs.

Katram no mums, šī brauciena dalībniekiem, bija savas idejas, ko iemācīt Augšbebiros dzīvojošajiem latviešiem, stāstīja keramikis. Grupa bija kokgriezējs, folkloras ansambla «Varavīksne» dalībnieki un citu tautas mākslas veidu lietpratēji. Leontīns Cīrulis bija paņēmis arī līdzī savu skolnieci Vilni Reinholdu.

Tūlīt otrajā dienā pēc ierašanās Augšbebiros Leontīns Cīrulis devās apskatīt sagatavoto mālu. Pirms brauciena viņš bija sazinājies ar Augšbebru iedzīvotājiem un lūdzis mālu sagādāt. Tas ir jāizrok vismaz mēnesi iepriekš, stāstīja keramikis. Sibīrijā māls ir savādāks nekā šeit, Latvijā un Latgalē, tagad var salīdzināt Leontīns Cīrulis. Tas ir gaišākā krāsā. Tā sastāvā ir daudz kaolīna, bet mazāk smilšu nekā Latvijas mālam, tas ir ļoti «trekns», saka keramikis. Tam ir vairāk piejaukuma, un tāpēc darbu apdedzināšanai vajadzīga lielāka temperatūra nekā parasti. No šī māla var rażot porcelānu.

Visā Omskas apgabalā nav neviens podnieks, un keramika tur līdz šim bija pilnīgi sveša un neap-



● Līvānu keramikim Leontīnam Cīrulim tuvi ir arī lielu formu darbi. Viņa darinātais svečturis 800 svecēm, kas bija veltīts Rīgas astoņsimtgadei, pat ieraksts Latvijas rekordu grāmatā. Tas bija izstādīts pie Prezidentes pils un tagad glabājas meistara darbnīcā. Bet šādus keramikas traukus Leontīns Cīrulis gatavo kā dārzu dekorus. Foto: M.Rukosujevs

gūta nozare. Taču cilvēki strādāja mērķiecīgi, bija redzams, ka ne tikai bēriem, bet arī pieaugušajiem – sievietēm un vīriešiem tas interesē. Ciemata iedzīvotāji pārvarsā nodarbojas ar naturālo saimniecību, tāpēc viņi ļoti labprāt gatavoja vāzītes, podiņus, puķu podus.

Tātā pirms tam vēl vajadzēja sagatavot darbgaldu – virpu, kā arī cepli, jo aizbraukt mājās un atstāt neapdedzinātus darbus, — tad jau nebija nozīmes mērot tik tālu ceļu.

Leontīns Cīrulis sarunā vairākkārt pieminēja Viktoru Leju, Augšbebru iedzīvotāju, kuram, šķiet, no tāliniem senčiem asinīs saglabājies aicinājums māla apstrādei. Viņš kļuva par keramiku «labo roku». Trijās dienās, strādājot divatā, sagatavota kājmina māvirpa. Metāllūžos uzieta ass, kurai uzmontēts lapegles disks. Darbnīcā izvirpota augšējā «galvinā», bet visa virpa sastiprināta kā vecos laikos ar koka tāpiņām. Pēc tam samūrēts ceplis.

Pilna krāsns vienmēr tiek nosegta ar vecām podu lauskām, bet tur, protams, tādu nebija. Ceplā virspuse noklāta ar dzelzs gabaliem, liekot tos citu uz cita, bet virsū uzlikts vecs automašīnas riteņa disks. Dedzinu, process noteik kā parasti, ir bridis, kad jāparādās liesmām, bet – nekā, keramikis neslēpj, ka juties nobažījies. Vai tiešām, pirmo reizi dzīvē un tādā tālumā no mājām, kaut kas nogājis greizi? Bet tad nākusi sapratne, ka dzelzs gabali daudz ciešāk noblīvējuši gaisa vilkni nekā lauskas. Kad tie nonemti, liesmas uzsitušās augstu gaisā, un visi apkārtējie, kas pacietīgi stāvējuši kļāt līdz pusvieniem nakti, no neredzētā skata palikuši vaļā mutēm. Kā tā, kas no tik lielām lies-

mām iznāks, un gan jau viss būs saderzis, tādās izjūtas atspoguļojušās vietējo iedzīvotāju sejās. Pēc tam, kad ceplis izdedzis, tas apbērts ar zemi, visas gaisa spraugas noslēgtas. Šo paņēmienu keramiki izmanto, kad gatavo tā saukto melno keramiku. Es viņiem ne-mācīju darboties ar glazūrām, at-zīstas keramikis, jo tam vajadzīga daudz lielāka pierede, kā arī iespējas dabūt glazūrai nepieciešamās lietas. Tomēr keramikis iemācīja dažus paņēmienus, kā izstrādājumam mainīt krāsu, pie-vienojot šķidrus mālus, vai arī no veciem dzelžiem nokāstu rūsu.

Cepļa izņemšana kavē izrādi

Cepļa izņemšana notika 20. jūnijā, kad Augšbebiros svinēja Līgo svētkus un ieradās daudz ciemiņu – no Vladivostokas, no Irkutskas, vācu kolonijas pārstāvji. Radi, pazīnas, draugi, un arī oficiālie ciemiņi, kas ļoti ieinteresēti iepazīna keramikas tapšanas procesu. Sākumā valdījis izbrīns, kāpēc darbi ir tik melni, nokvēpuši? Kad tie nomazgāti, ieguvuši savas atturīgās krāsas, visi jutušies apmierināti. Cilvēkam jau ir tāds raksturs, viņam grības, lai tas, pie kā pielicis roku, ātri būtu redzams gatava veidā. Un te tāda iespēja ir bijusi, viss process bija redzams no sākuma līdz beigām. Gandrīz visi darbi bija izdevušies. No apdedzināšanai ieliktajiem darbiem iepļušuši kādi desmit, ne vairāk. Tas tāpēc, saka keramikis Leontīns Cīrulis, ka vienlaikus ar mālu strādāja tik daudzi, ka man fiziski nebija iespējams katram būt blakus un aizrādīt uz kļūdu. Tāpēc gadījās, ka radās «gaisa kabatas», nebija parreiz līmējums. Koka amatniecība un rokdarbi ir vairāk ierasts un

pazīstams tautas mākslas veids, bet keramika Sibīrijā ir pilnīgi sveša un nezināma. Interesentu pieceplja izņemšanas bija tik daudz, ka Leontīns Cīrulis pat saņemis pārmetumus, sak, izjauxsi izrādi «Skroderdienas Silmačos». Nu, un tad nācies cepli aizvērt, lai skatītāji dotos uz izrādi.

Filiāle Sibīrijā

Visa šī būsana tika arī juridiski noformēta, oficiāli izveidojot sabiedriskas organizācijas «Latvijas bērnu keramikas fantāzijas akadēmija» Omskas apgabala Taras rajona Augšbebru filiāli. Viktors Leja iecelts par filiāles vadītāju. Vietējās skolas audzēknji uzņemti šajā filiālē, skolas administrācijas pārstāvji ievēlēti filiāles vadībā.

Leontīnam Cīrulim ir tālejoši mērķi par kopējām izstādēm, kurās būtu eksponēti Augšbebru un Preiļu rajona bērnu darbi: Maskavā, Latvijā un Ārzemēs.

Viktors Leja kopā ar mani pavadīja visas dienas, saka Leontīns Cīrulis. Viņš tagad Augšbebiros ir palicis par galveno šīs lietas pārzīnātāju. Kad Leontīns Cīrulis brauca uz Latviju, Viktors Leja jau kērās pie elektriskās virpas gatavošanas, kas keramikiem darbu ievērojami atvieglo. No kultūras nodalas saņemts solījums darbu atbalstīt finansiāli. Pēc atgriešanās Leontīns Cīrulis uz Augšbebiem jau nosūtījis materiālus ar teorētiskiem padomiem. Es jūtos atbildīgs par šo lietu, saka keramikis, par tās tālāku pozitīvu virzību.

Vēlos, lai Augšbebiros dzīvojošajiem latviešiem keramikas amatniecības prasme dotu iespēju arī papildus nopelnīt, sevišķi bēriem un jauniešiem. Par to interesē izrādījusi arī Omskas apgabala kultūras nodaļa.

Viesmīlība un saticība, saglabāts latvisks

Vienīgā nepatikamās atmiņas Augšbebiros Leontīnam Cīrulim radījuši odu uzbrukumi. To bijis pārlieku daudz. Bet vietējo iedzīvotāju dzīvesveids un saticība apbrīnojama. Visi dzīvojot kā viena liela ģimene, kurā cits citam pālidz un visi dalās gan priekos, gan nelaimē. Latvieši tur apmetušies pagājušā gadsimta sākumā. Tas bija laiks, kad Sibīrija bija iespējams saņemt lielus zemes gabalus. Izceļotāju kolonijas ar savu centrigumu un cītu ātri iedzīvojās turībā, draudzējās ar tādiem pašiem izceļotājiem vācu kolonijās. Taču padomju gadi, kolektivizācija, karš atstāja savu zīmogu uz latviešu dzīvesveidu svešumā, izmainīja to. Tagad Sibīrija dzīvo pirmo izceļotāju maz – un mazmazbēri. Viņi joprojām uzskata sevi par latviešiem, cēnīs saglabāt savu latvisko garu, taču dzīvo atrauti no senču dzimtenes un lielā mērā ir ietekmējusies arī no pašreizējās mitnes zemes. Kad Latvija atguva savu neatkarību, Krievijas latviešiem radās pastiprināta interese par savu kādreizējo Tēvzemi, to mērā atgriezās maz. No Latvijas pa šiem gadiem uz Augšbebiem devušās vairākas delegācijas, Latvijas valdība un sabiedriskās organizācijas sniegušas palīdzību latviešu skolas organizēšanā un citās lietās, kas saistītas ar latvisku saglabāšanu. Saglabāta apbrīnojami tāta latviešu valoda, sēcina Leontīns Cīrulis, daudzas tradīcijas. Sadzīvē un lauksmainīcības darbu veikšanā vērojamas daudzas iemaņas, kādas bija raksturīgas pagājušā gadsimta Latvijas laukiem. Bez tam viņš atzīst, ka reti kur ir nācies ēst tik garšīgus pašražotos produktus, ar kādiem mielots svešajā pusē.

Keramikā fantāzijas darbnīca

Katrī, kurš dodas uz Līvāniem no Preiļu puses, ir ievērojis ceļmalā kokā grieztu uzrakstu «Keramikas fantāzijas darbnīca». Te strādā Leontīns Cīrulis. Darbnīcā vienmēr gaidīti viesi ir skolēni, ekskursanti, ceļotāji. Te var pašrocīgi keramiku vadībā izgatavot kādu lietu, piesēst pie virpas, saņemt padomu. Izgatavotās mantīnas var atstāt apdedzināšanai un pēc kāda laika, sazinoties ar keramikī, ierasties pēc tām. Darbnīcā ir plaukti pilni ar klašu darbiņiem, kuri gaida uz apdedzināšanu.

Te darbojas arī Fantāzijas akadēmija, kurā bēri regulāri nodarbojas Leontīna Cīruļa vadībā. Bez tam akadēmijas filiāles – ceplis un darbnīcas – ierīkotas daudzās Latgales skolās, arī Preiļu rajonā. Keramikām ir daudz ieceru par darbnīcas paplašināšanu un kultūras centra ierīkošanu, viņš nolēmis atjaunot tuvējās dzirnavas.

VASARAS BRĪVLAIKĀ

Dabas skolas nometne

Aizraujošas dienas dabas vidū izbaudīja tie Preiļu rajona skolēni, kas piedalījās nometnē «Dabas skola», kuras apmešanās vieta bija Kemerī. Nometni organizēja Vārkavas vidusskolas skolotāja Helēna Piziča. Līdzekļi tika iegūti, sagatavojojot un Latvijas vides aizsardzības fondam iesniedzot projektu. Nometne, uz kuru tiek aicināti skolēni, kuri uzrādijuši labas zināšanas bioloģijas olimpiādēs, tika organizēta jau trešo gadu pēc kārtas. Pagājušajā gadā tā notika Daugavpils rajona Ilgās.

Nometnes laikā tās dalībnieki apmeklēja Salaspils Botānisko dārzu, Kemeru tīreli, devās ekskursijā uz Kaņieru ezeru, pa Jūrmalu, atpūtās pie jūras, kā arī organizēja olimpiādes, kurās demonstrēja jauniegūtās zināšanas. Notika arī spēles, atpūtas sārkoni. Ipaši tika atzīmēta septiņu guītāju diena, kurai bēri izdoma savu versiju. Vini izspēlēja, ka septiņi brāļi pamodās reizi septiņos gados, lai darītu brīnumus visā pasaule. Un šī reize pienāca tieši nometnes darbības laikā. Nometnes dalībniekiem tika patīkamais pienākums pamodināt brāļus no miega, lai kopā ar viņiem dotos jautros brīnumu darišanas piedzīvojumos.

Tomēr lielākā daļa no nometnes dalībniekiem atzina, ka viņiem vislabāk patikušas nopietnas lie-

tas, kā, piemēram, pārgājiens pa Kemeru tīreli. Lai iepazītu purva unikālo ezeru labirintu, ir ierīkotas speciālas laipas. Ekskursanti pa tām var iejet dziļi purvā, netraucējot tā dzīvajām radībām, bet vērojot, kā tās dzīvo savu dzīvi. «Tur bija tādi augi, ko es redzēju pirmo reizi,» raksta kāda nometnes dalībniece. «Ipaši man patika tas, kā rasene «ēd» skudras. Man patika ar basām kājām iet pa laipu.» «Šajā dienā es atklāju daudz jaunu,» savas pārdomas uz nometnes vērtēšanas lapām atstājusi kāda cita dalībniece. «Pirma reizi mūžā es ierados īstā purvā. Pārsteidza tas, ka droši varēja staigāt pa purvu basām kājām un nesastapt čūsku. Tā bija pati interesantākā ekskursija un ļoti aizraujošs gides stāstījums.» «Gājiens pa purva laipām, purva eze-

Kultūras pieminekļu saglabāšanai papildus līdzekļi

Vairākas pašvaldības guvušas iespējas uzlabot savu kultūrvēsturisko pieminekļu stāvokli. Valsts kultūras pieminekļu inspekcija piešķirusi papildus līdzekļus kultūras pieminekļu glābšanai. 500 latus saņems Bērzgales katoļu baznīca Aglonas pagastā, 700 lati piešķirti darbiem Preiļu muižas kapelā, 300 lati – Rušonas katoļu baznīcā un klosterim, 600 lati – darbiem Pastaru vējdzirnavās. Lielāka summa – 1000 lati atvēlēti Jersikas pareizticīgo baznīcas atjaunošanas darbu vadībām. Lai neatkarītos tādi nelaimīgi notikumi kā ugunsgrēks Cesvaines pilī, no Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas iespējams iegūt līdzekļus kultūras pieminekļu ugunsdrošības nodrošināšanai, taču to īpašniekiem jāsagatavo attiecīgi projekti.

L.Rancāne



● Dabas skolas nometnes dalībnieki Kemeru tīreli uzmanīgi klausās ekskursijas vadītājas Kristīnes Vuškānes stāstītājā.

riņi, slapjums. Kukaiņu keršana, dumbrāja laipa, odu sakostās kājas un kukaiņu zimēšana, — šādu lakonisku vērtējumu snieguši

cita nometnes dalībniece.

Nometnes dalībnieki pamatīgi izpētījuši arī Kemeru sērvavotus, pilsētas vēsturi un arhitektūras

pieminekļus un nodarbojušies ar citām lietām sevis garīgajai bagātināšanai.

L.Rancāne

Aizrautīgs darbs Preiļu bērnu bibliotēkā turpinās arī vasarā

Ivērības darbs

Aizvadītais mācību gads Preiļu bērnu bibliotēkā bija dažādu intellektu pasākumu, konkursu un lasītājotāju aktivitāšu pilns.

Sobrīd Preiļu bērnu bibliotēkā ir 1296 lasītāji no pašvaldībā dzīvojošajiem 1983 skolas vecuma bērniem. Bērnus bibliotēkā sagaida Preiļu bērnu bibliotēkas vadītāja Leonora Greivule, lasītavas vadītāja Silvija Kotāne, savukārt grāmatu abonementā strādā bibliotekāres Irēna Krasnā un Rita Cvetkova.

«Ipašu problēmu ar pašvaldības piešķirto finansējumu grāmatu iegādei nav. Iespieddarbus pērkam Rīgas bāzēs, kur ir lētāk, kā arī semināros, kad pie mums atbrauc dažādas izdevniecības,» stāstīja bibliotekāre I.Krasnā. Grāmatu izvēle balstās uz dailliteratūru, obligāto un nozaru (vēsture, ģeogrāfija, bioloģija, ķīmija, fizika, psiholoģija utt.) literatūru. Lasītavai tiek pirktais enciklopēdijas un vārdnica.

«Bērnu žūrija»

«Lasīšanas veicināšana un bibliotēku pakalpojumu bērniem attīstīšana» ir Latvijas Nacionālās bibliotekas (LNB) izstrādāta un Kultūrapītāla fonda finansēta (kopā 25 tūkstoši latu) mērķaprogramma. 2002. gadā tā sāka darboties 245 bibliotekās Latvijā, iešaistot 5425 jaunos lasītājus par bērnu žūrijas ekspertiem, aktīviem grāmatu lasītājiem, vērtētājiem un ieteicējiem.

Arī Preiļu bērnu bibliotēka jau otro gadu iesaistījās šajā projektā, uzrakstīja pieteikumu, kuru izvērtēja mērķprogrammas ekspertu komisija, un izturēja konkursu par finansējuma piešķiršanu.

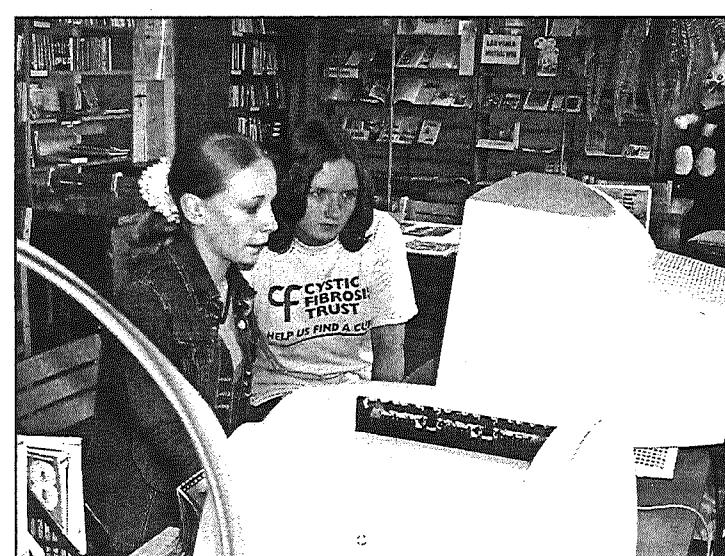
Bibliotēka, kura iesaistās šajā projektā, saņem grāmatu kolekciju, kas paliek bibliotēkas krājumā. Grāmatu vērtēšana notiek četrās vecuma grupās: 1.-2. klasei, 3.-4. klasei, 5.-7. klasei, 8.-9. klasei. Katram bērnam, kas piedalās bērnu žūrijas darbā, jāparaksta īpaša lasīšanas līgums. Ieteicams šo vienošanos noslēgt pēc pirmās vai otrs grāmatas izlasīšanas, laujot jaunajam ekspertam vispirms pārbaudīt savus spēkus. Kopā katras vecuma grupas pārstāvīm jāizlasa septiņas grāmatas. Kā pavēstīja bibliotekāre Rita Cvetkova, no katras vecuma grupas žūrijā piedalās videjī desmit bērni, kopā bērnu žūrijā ir iesaistījušies apmēram 40 bērni no Preiļiem.

Izvērtējot savas grupas grāmatu kolekciju, katrs bērns ar anketu palīdzību nominē trīs labākās grāmatas. Uz anketas jābūt bibliotekāra parakstam kā apstiprinājumam, ka bērns patiesām grāmatu izlasījis. Pēc tam anketas jāsūta bērnu žūrijas centrālei LNB Bērnu literatūras centrā.

Bērnu žūrijas pasākumu programma var kļūt par nozīmīgu notikumu vietējās sabiedrības dzīvē, saliedēt cilvēkus, veicināt sadarbību starp izglītības, kultūras un citām iestādēm.

Gaidāmie Jurģi

Viens no raižu un satraukuma iemesliem varētu būt gaidāmie



● Lasītavā pie vienīgā datora skolnieces Svetlana Saliniece un Marija Krjučina sūta īzšķiras draugiem. Foto: M.Rukosujevs

Jurģi — iespējamā bibliotekās pārcelšanās uz bijušā sadzīves pakalpojumu kombināta telpām Kārsvas ielā, jo bibliotēkas pašreizējās telpās, iespējams, tiks izvietota jaunā Mākslas skola. — Mēs domājam, ka tad bibliotekās lasītāju skaits varētu samazināties, jo šobrīd mēs atrodamies ļoti izdevīgā ģeogrāfiskajā stāvoklī — starp abām skolām — Preiļu 1. pamatskolu un Preiļu 2. vidusskolu. Lai klase atnāktu ekskursijā, vajadzīga viena mācību stunda, taču tad būs nepieciešamas vismaz divas mācību stundas, stāstīja I.Krasnā.

Dators pagaidām ir viens, tur bērni uz 30 minūtēm iet pēc pieraksta, lai spēlētu datorspēles, rakstītu vēstules, čatatos vai meklētu kādu informāciju. Latvijas in-

terneta mājas lapas ir par brīvu, 0,02 santīmi minutē jāmaksā tikai par ārzemju lapām. Kamēr draudzene aizrautīgi čatotās, Rita Cibule, kas 1. septembrī sāks mācīties Preiļu 1. pamatskolas 8. klasē, pastāstīja, ka viņai vislabāk patik lasīt detektīvus un šausmu stāstus, jo «nevār uzminēt, kas būs beigās, tāpēc gribas ātrāk izslīst». No obligātās literatūras meitenei izvēlas lasīt tikai interesantākās grāmatas. Vasarā sanākot lasīt vairāk,» teica Rita.

Plāni nākotnei

«Tagad brīvlaikā bērni nāk ar obligātās literatūras sarakstiem. Mūsu uzdevums ir palīdzēt atrast nepieciešamo literatūru, kā arī patrenkāt slinkos,» stāstīja bibliotekāre, «jo dažas grāmatas ir

tikai četros eksemplāros uz četrām klasēm.»

Lidz 1. augustam bērniem ir iespēja piedalīties Mūzikas un Mākslas festivāla «Bildes 2003» akcijā «Pogas nāk». Trīs visvairāk pogu savākušās bibliotekās iegūs ielūgumus uz «Bilžu» koncertiem un izstādēm, mūzikas un mākslas albumu «...tikai tā!», kas izdots par godu festivāla 15 gadu jubilejai, kā arī T-kreklus ar festivāla «Bildes 2003» simboliku. Bērniem, kas individuāli no vecmāmiņu pūra lādēm būs savākuši visvairāk pogu, būs iespēja iegūt tādas pašas balvas, kā arī piedalīties vasaras nometnes izstādē «Pogas un podziņas». «Atsaucība un bērnu aktivitāte, protams, būtu lielaka skolas laikā,» atzina bibliotekāre I. Krasnā.

Vēl 8.-9. augustā Preiļu rajonā paredzēti «Grāmatu svētki», taču pagaidām pasākuma norise un viens vēl nav saskaņoti.

Mazākiem un lielākiem lasītājiem bibliotekāre novēlēja «nākt uz bibliotēku, čakli lasīt grāmatas, cienīt arī savus biedrus un nemt vērā, ka atsevišķas grāmatas ir tikai dažos eksemplāros, tāpēc tās laicīgi jānes atpakaļ uz bibliotēku. Jauku vasaru un labi atpūsties!»

Rudens nāks ar ikgadējām dzējas dienām, atkal būs ekskursijas uz bibliotēku un iepazīšanās ar jaunākajām grāmatām, decembri paredzēts «Bērnu žūrijas» noslēguma pasākums ar dzējnieku piedālīšanos, un tā visa gada garumā mazos lasītājus nepamet lasītprieks un interese par pasauli, ko sevī nes grāmatas.

I.Želve

SPORTS

Pirmajā vietā starp Latvijas komandām

B grupas (1987./88. dzimšanas gads) meiteņu komanda «Cerība» ar labiem panākumiem vada šis sezonas futbola sacensības. Preiļu rajona futbolistes kļuvušas par līderēm Latvijas jaunatnes čempionātā.

Pēc spēļu pirmā riņķa komandas sarindojušās šādā secībā:

«Cerība»	45 - 4	22
Saldus	22 - 3	17
RFS	29 - 11	16
«Imanta»	20 - 11	15
«Daugavgrīva»	20 - 14	15
Bauska	12 - 15	9
Roja	7 - 37	3
Valmiera	5 - 30	1
«Inter»	4 - 39	1

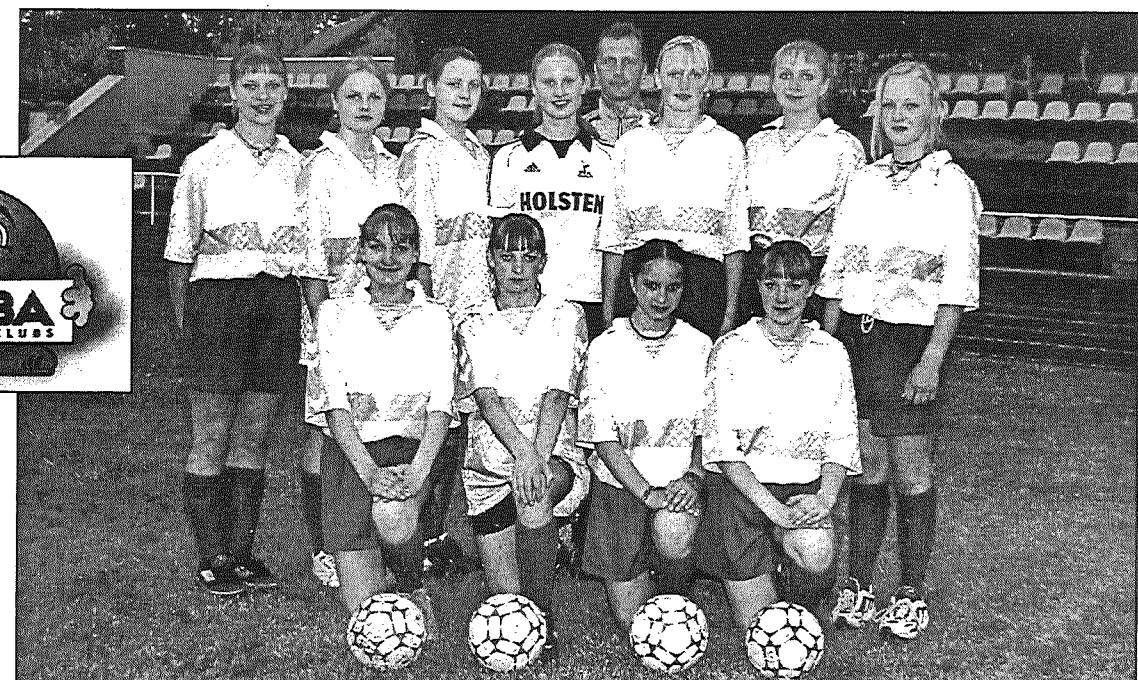
«Cerība» un «Imanta» spēles beidzās ar rezultātu 3 : 0. Vārtus guva Skaidrīte Vulāne, Ilona Cvetkova, Lāsma Bernāne. Spēlē ar Bauskas futbolistēm rezultāts bija 5 : 0 (Lāsma Bernāne – 4, Skaidrīte Vulāne – 1), ar RSF 5 : 0 (Santa Bogdanova – 2, Skaidrīte Vulāne, Ilona Cvetkova, Lāsma Bernāne), ar «Daugavgrīva» 7 : 2 (Skaidrīte Vulāne – 2, Ilona Cvetkova – 2, Sanita Bogdanova, Santa Bogdanova, Lāsma Bernāne), ar Valmieru 5 : 0 (Skaidrīte Vulāne un Santa Bogdanova – pa diviem, Laura Upeniece – 1), ar Roju 13 : 0 (Santa Bogdanova – 4, Lāsma Bernāne – 3, Skaidrīte Vulāne, Anita Lazdāne un Laila Cakule – pa diviem), ar Saldus 2 : 2 (Sanita Bogdanova un Anita Vulāne).

C grupā, kurā sacensības 1989./90. gadā dzimušas meitenes, komanda «Cerība» pēc pirmā riņķa spēlēm ierindojušies otrajā vietā.

Turnīra tabula patlaban ir šāda.

Saldus 20 - 1 21
 «Cerība» 23 - 4 16
 RFS 12 - 4 16
 «Daugavgrīva» 13 - 11 12
 Suntāži 7 - 17 7
 ŠFS 6 - 15 4
 «Inter» 0 - 27 0
 Spēlējot ar Saldu, «Cerībai» nācās piedzīvot zaudējumu — 0 : 1. Uzvara ar astoņu vārtu gu-

vumu iepriecināja spēlē ar ŠFS – 8 : 0. (Pa 2 vārtiem guva Santa Bogdanova, Laura Upeniece, Līga Vītola, pa vieniem – Liāna Zvērbule, Marianna Joņina). Spēle ar «Daugavgrīvu» beidzās ar rezultātu 5 : 1. (2 vārtus iesita Santa Bogdanova, 1 – Maija Rīkule, Marianna Joņina, Līga Upeniece).



● Savā grupā Latvijā labākā meiteņu futbolistu komanda (pirmajā rindā no kreisās): Jolanta Upeniece, Laila Cakule, Anita Kursīte, Skaidrīte Vulāne, (otrajā rindā): Ilona Cvetkova, Ilze Sērmais, Antra Ivanāne, Santa Bibbāne, Sanita Bogdanova, Madara Mediņa, Lāsma Bernāne.

Nometne basketbola cienītājiem



● Nometnes «BasketBums» atklāšana. Jaunos basketbolistus sveic nometnes galvenais organizators Mareks Bajārs (pirmais no labās) un Preiļu novada domes priekšsēdētājs Jānis Eglītis (trečais no labās). Foto: M.Rukosujevs

Vasaras brīvdienas izmantojot basketbola spēles meistarības celšanai un savas fiziskās sagatavotības uzlabošanai, — šādas iespējas paver nometne «BasketBums». Tā šonedēļ darbojas Preiļu 1. pamatskolā.

Nometnē, ko organizējusi basketbola skola «Rīga» un sa biedriska organizācija «BasketBums», uzturas 35 jaunie basketbolisti no dažādām Latvijas vietām. Starp nometnes dalībnieki 15 skolēni pārstāv Preiļu rajonu.

Šāda nometne tiek organizēta otro gadu pēc kārtas. Šovasar tā notika jau Koknesē, bet pēc Preiļiem nometne paredzēta Limbažos.

Turpinās Latgales jaunatnes čempionāts

Spēles reģionos ietilpst Latvijas jaunatnes čempionāta sacensību sistēmā. Tās risinās piecās ve cuma grupās. Trīs labākās komandas no katras grupas iegūst tiesības cīnīties tālākos posmos.

U – 13 grupā starp sešām komandām Preiļu «Cerība» pašlaik ir trešajā vietā.

Daugavpils I 66 - 7 21
 «Dīzvanagi» I 21 - 6 12
 «Cerība» 18 - 15 9
 Jēkabpils 12 - 19 3
 Daugavpils II 8 - 44 3
 «Dīzvanagi» II 1 - 35 0

Šajā grupā vislielākais vārtu guvums ir Eriņam Veigulim – 6. Dmitrijs Solomkins iesitas 5, Mārtiņš Čingulis – 3, Jānis Jaudzems – 3, Ruslans Tumaševičs – 1 vārtus.

U – 12 grupā spēlē divas «Cerības» komandas. Pagaidām kop tabulā piektā un septītā vieta.

Daugavpils I 81 - 12 27
 Jēkabpils 48 - 31 15
 «Dīzvanagi» I 35 - 41 11
 «Dīzvanagi» II 22 - 28 10
 «Cerība» II 9 - 12 5
 Daugavpils II 9 - 34 4
 «Cerība» I 10 - 56 0

No «Cerība» I komandas pa vieniem vārtiem guva Kristaps Malīna, Mārtiņš Zarāns, Jānis Kōkins, bet Jāņa Bulmeistara kontā – 2. No «Cerība» II spēlētājiem gūto vārtu ziņā visreizultātīvākā ir Anatolijs Baranovs – 5. Andreja Novikova kontā 2, Aleksandra Jubela un Raīta Stubura guvums – pa vieniem vārtiem.

Sēsu komandu konkurencē vietu pašā viducī «Cerība» izcīnījusi

U – 11 grupā.

Daugavpils I 45 - 0 15
 «Dīzvanagi» I 22 - 16 12
 «Cerība» I 13 - 7 7
 Daugavpils II 10 - 16 7
 Ilūkste 14 - 24 6
 «Dīzvanagi» II 3 - 44 0

Visvairāk vārtu šajā grupā guva Vadims Orlovs – 5, Anatolijs Baranovs – 4. 2 vārtus iesita Matīss Babris, pa vieniem – Andrejs Novikovs un Aleksandrs Gavrilovs.

Otro vietu «Cerība» I izdevies izcīnīt U – 10 grupā.

Daugavpils I 30 - 1 18
 «Cerība» I 21 - 11 7
 Daugavpils II 13 - 13 7
 «Dīzvanagi» 11 - 13 7
 Jēkabpils 2
 «Cerība» II 6 - 36 0

Šajās spēlēs vārtus guva Vladislavs Hveckovičs – 8, Nauris Mālnieks – 4, Matīss Babris – 3, Armands Treide – 2, Martins Mironovs – 2, Artūrs Linkevičs un Andrejs Soročkins no komandas «Cerība» I un Deniss Turčinskis – 2, Artūrs Seilis, Pēteris Grigorjevs, Raivis Lozda no «Cerība» II.

Labi rezultāti – otrā vieta komandai «Cerība» arī U – 9 grupā.

Daugavpils I 40 - 3 18
 «Cerība» 15 - 2 12
 Daugavpils II 21 - 15 7
 Ilūkste 10 - 17 7
 «Dīzvanagi» II 2 - 19 0
 «Dīzvanagi» I 4 - 36 0

Raivim Lozdam vārtu guvums – 6, Denism Turčinskam – 3, Artūram Seilim – 2. Vārtus iesita arī Ervins Patmalnieks un Pēteris Grigorjevs.

100 Latvijas komandas pret 100 Lietuvas komandām

Latvijas un Lietuvas 100 komandu sacensībās, kas 21. jūnijā vienlaikus risinājās vairākās vietas abās valstīs, veiksmīgāki izrādījās Latvijas futbolisti. Kopīgais rezultāts ir 34,5 : 29,5. Par katru uzvaru tika piešķirts viens punkts.

Uz sacensībām Lietuvā devās arī trīs zēnu komandas «Cerība» no Preiļiem, kā arī meitenes futbolistes. Spēles notika ar mainīgiem rezultātiem. U – 13 grupā spēlē starp «Cerība» un Utēna

rezultāts bija 4 : 1 preiliešu labā. Vārtus guva Eriņs Veigulis – 2, Mārtiņš Čingulis un Lauris Vilcāns.

U – 10 grupā ar rezultātu 6 : 0 «Cerība» uzveica Utenu. Vārtus iesita Vladimirs Hveckovičs – 2, Renārs Trubačs – 2, Matīss Babris, Martins Mironovs.

U – 12 grupā preilieši piedzīvoja zaudējumu. Rezultāts 1 : 8. Vie nīgie vārti bija Oļega Kručiņa kontā.

Arī meitenes piekāpās lietuvie tēm ar vārtu guvumu 2 : 3. Komandas spēlēja U – 19 grupā. Vārtus iesita Skaidrīte Vulāne un Sanita Bogdanova.

Par centrālo maču šajās sacensībās uzskatāmas spēles starp Latvijas Saeimas un Lietuvas Seima komandām. Lietuviešu parlamentātieši izrādījās pārāki, bet mājniekiem nepalīdzēja pat «sienas». Šīs spēles notika Latvijā.

Latvijas Banka spēlēja ar Lietu

vas Banku, uzvarēja latviešu banķieri. Jelgavas pilsētas dome neizšķirti – 0 : 0 nospēlēja pret Šauļu pilsētas domi. Bet, piemēram, Latvijas dzelzceļnieki, kuriem nebija iespēju spēlēt ar saviem amata brāļiem, cīnījās ar Lietuvas prokuratūras darbiniekiem.

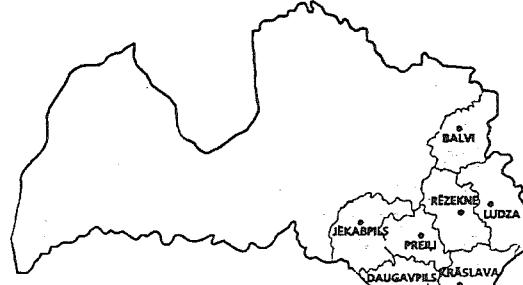
Dzelzceļnieki izrādījās stiprāki. Un arī Latvijas žurnalistiem pre

tim stājās nevis masu mediju pār stāvji, bet šovbiznesa rikotāji. Šajā spēlē gan zaudēja latvieši.

Šīs pasākums pārliecinoši pierādīja, ka abās valstīs futbolu spēlē visos līmeņos, un ļoti daudziem futbols ir iecienītākā nodarbe ne tikai profesionālā līmenī, bet arī kā brīvā laika pavadišanas veids.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

KAIMINU RAJONOS



Pirmais sams

Jauno Krāslavas spiningotāju Olegu Malinovski var apskauzt pat pieredzējuši makšķernieki. Sešpadsmit gadus vecais pūsis noķeris 15 kilogramus smagu samu! Šī gada untumainajai sezonai tas ir izcils rezultāts. Pērngad pūsis ar vizuli izvilkis 24 līdzkas, lielākā no tām svērusi 3,5 kilogramus.

«Ezerzeme»

JĒKABPILS RAJONĀ

Jēkabpili darbojas Rotari klubs

Jēkabpili darbu sācis Rotari klubs, kas pēc skaita ir septiņpadsmitais Latvijā. Jūnijā notika tā starptautiskās atzīšanas pasākums.

Rotari klubi apvieno cilvēkus, kuri dzīvē kaut ko jau ir sasniegusi un stabili nostājušies uz savām kājām, spēj nodrošināt sevi, un tas nozīmē, ka arī palīdzēt citiem. Tā esot viena no galvenajām rotariešu misijām.

Kluba prezidents Gvido Liepiņš atklāja plāksni pie kluba biedru pulcešanās telpām Viestura ielā.

Svinīgais pasākums turpinājās vārtas namā, kur jēkabpiliessus

sveica Rotari klubu 2410. apgabala gubernatore no Zviedrijas Mona Saint-Sira, kā arī Latvijas Rotari klubu pārstāvji. Notika koncerts.

Jēkabpils klubā iestājušies 25 biedri – uzņēmēji, medici, politiķi, juristi un citi sabiedrībā pazīstami cilvēki no Jēkabpils, Aizkraukles un Preiļu rajona. Kluba telpās viņi pulcējas katru pirmdienu pulksten 18.30. Lai klūtu par Rotari kluba biedru, ir jāsaņem kāda jau esoša biedra rekomendācija un pārējiem vienbalsīgi jāpiekrit. Ja kaut viens dalībnieks iebilst pret jaunā biedra uzņēmšanu, viņu klubā neužņem.

Atklāšanas dienā Jēkabpils Rotari klubs saņēma starptautiskās atzīšanas rakstu, bet tās prezidents

ķēdi ar klubu simboliku – zobraziem. Šo ķēdi pēc kārtas nēsā katrs klubas prezidents, ko ievēuz gadu. Plāksnītē iegravē viņa vārdu un ievieto kā ķēdes posmu. Jo vecāks klubs, jo garāka ķēde jānēsā tā prezidentam. Pasaulē ir klubu, kuru prezidentiem kēde jāapvīt trīs līdz piecas reizes.

Jēkabpili Rotari klubs sāka veidoties pirms gada, un šīs idejas iniciatori bija kirurgs Jānis Danevičs un uzņēmējs Gunārs Mitrīs. Gada laikā veikti pirmie labdarības darbi. Par klubu biedru līdzekļiem pārvietoti rotātālaukumu priekšmeti no vakarskolas teritorijas Meža ielā, kur kādreiz atrādās pirmsskolas iestāde, uz bērnudārzu «Auseklītis» Bebru ielā. Vairākām skolām izdalīti atstaro-

joši elementi, ko bērniem nēsāt pie apģērba vai skolas somām. Arī nākotnē iecerēti vairāki pasaikumi, piemēram, «gulosā policista» ierīkošana Jaunajā ielā pie Jēkabpils 2. vidusskolas.

Latvijas Rotari klubi kopā ar nelielu daļu Zviedrijas klubu ietilpst 2410. apgabala. Zviedrijā kopumā ir 10 apgabali. Līdzīgi sadalīti klubi visā pasaulē. Rotari klubu moto šogad ir «Sēsim mūlestību!». Klubu biedri iesteno daudz jaunatnei veltītu projektu un nodarbojas arī ar cita veida labdarību. Apgabala gubernatore Mona Saint – Sira uzsver, ka «pēc ūdens nav jāiet pāri upei». Tas nozīmē, ka katras valsts pilsoniem, iedzīvotājiem ir saprotama situācija un vajadzības savā val-

stī, savā pilsētā, nevis kaut kur tālajā Dienvidāfrikā.

Patlaban pasaulē ir aptuveni 31 000 klubu, kas atrodas 168 valstis. Kopumā pasaulē ir 1,2 miljoni rotariešu.

Vāc parakstus

Vides aizsardzības klubs Dziesmu svētku laikā vāca parakstus pret celulozes rūpnicas celtniecību Jēkabpils rajona Ozolsalā. Aicinājumu «Nosargāsim mūsu likteņupi Daugavu!» ar parakstiem iecerēts nosūtīt premjeram Eināram Repšem un, iespējams, arī Valsts prezidentei Vairai Viķei – Freibergai.

«Jaunais Vēstnesis»

LUDZAS RAJONĀ

Savējie aiz tūkstošiem kilometru

Vera un Anatolijs Īvuļi, Lena Rudziša – īsti latgaliski uzvārdi. Viņi arī runā latgaliski tikpat raiti

krieviski, izmantojot senas vārnu formas, kas pie mums jau daudzviet aizmirstas. Veras, Anatolijs un Lenas dzimšanas aplieci – «ilītē taučība rakstīts – latgalietis, tāpat latgalieši ir arī viņu bērni, arī vecajās pasēs tas bijis norādīts.

Tikai atšķirībā no mums Īvuļi un Rudziši dzīvo vairāku tūkstošu kilometru attālumā no mums – Sibīrija, Omskas apgabala. Tā ir ceturtā latgaliešu paaudze, kas mīt tālajā zemē. 19. gadsimta beigās un 20. gadsimta pašā sākumā viņu vecvecāki devušies turp, lai iegūtu zemi.

Vera, Lena un Anatolijs projekta Ludza – Omska: *Sapratnes un atbalsta celši* ietvaros uz Latviju atbraukuši pirmoreiz. Kur tieši Ludzas apkārtnē ir viņu senču saknes, atbraucēji nezina, jo vietu nosaukumi, mainoties paaudzēm, izplēnējuši no atmiņas. Unikāls ir fakts, ka, dzīvojot krievu vidē, mācoties krievu skolās, dzimtā valoda ir saglabāta un latgaliešu ģimenēs tā joprojām kā sarunvaloda ir dzīva arī ikdienā. Lasīt un rakstīt latgaliski gan Sibīrijas tautieši lielākoties neprot. Tas tāpēc, ka vienīgā grāmata dzimtajā valodā ir vecmāniņas līdzvastē lūgsanu grāmata. Vera vēl atceras, ka vecāki stāstījuši par to, kā bērni sākuši iet skolā, krievu valodu pavisam nezinot. Latviešu literāro valodu viņi saprot ar grūtībām.

Rudziši un Īvuļi nāk no Novosibirskas apgabala Timofejevkas ciema, kur ir daudz latgaliešu. Viņi pārcēlušies uz Omskas apgabalu tikai tāpēc, ka Timofejevkā



● Trīs Sibīrijas latgalieši pirmo reizi senču dzimtenē – Vera (no kreisās) un Anatolijs Īvuļi, Lena Rudziša ar namatēvu Juriju Lozovski (otrais no labās).

bērniem nebija skolas. Tagad sohoza *Sibirjak* centrā, kur viņi dzīvo, palikuši vien piecie latgalieši. Tā labākas dzīves meklējumos latgalieši pamazām izklist pa dažādām vietām, skaidrs, ka nākošā paaudze latgaliski runās mazāk.

Kā dzīvo tautieši Sibīrijā? Vai ir atraduši savu laimes zemi, pēc kuras tiecas viņu senči?

— Astoņdesmitajos gados dzīvojām, ja ne bagāti, tad pārticigi. Kolhozā regulāri saņēmām algu, plānojām pirkumus, uzturējām piemājas saimniecību, bijām droši par rītdienu. Tagad tā vairs nav. Kopsaimniecības gan vēl pastāv, taču tagad *Sibirjak* ir akciju sabiedrība. Ir bijuši vairāki gadi, kad par darbu neko nesaņēmām. Alga bija iespējams dabūt, piemē-

ram, miltus, ko pašiem vajadzēja pārdomi. Tie, kuri uzņēmīgāki, uztur savas piemājas saimniecības. Bet ir arī cilvēki, kuri dzīvo tikai vienai dienai, dzer, — stāsta ciešiņi. — Pilsētās jūtama attīstība, taču lauki pagaidām ir pamesti novārtā. Tāpēc jaunie brauc uz pilsētām, tur lielāka perspektīva.

Izrādās, ka sibīriešu laukus ik-dienā daudz kas risinās tāpat kā pie mums. Arī tur ir *točkas*, kur pudeli pašbrūvētā var nopirkst par 20 rubļiem, bet veikalā *vodka* maksā divreiz dārgāk. Lauku veikalos to nemaz neved, tāpat neviens nepirkst.

Latgalieši saglabājuši darba tiku mu un pēsimismām nelaujas. Abās ģimenēs tur pa divām govīm, audzē cūkas, kopj dārzu un,

kā paši atzīst, neviens nedzīvo bezcerībā un bezdarbībā.

Vera un Lena ir pārsteigtas par mūsu viensētām un lielājām zemnieku saimniecībām. Viņiem fermentu saimniekošana ir tikai pirmsākumos. Visi ciemata ragulopi, kopumā vairāki simti, no rīta do das uz kopīgām ganībām, kur vi su dienu tos uzrauga algots gans. Tikai vakarā saimnieces sagaida savas gotīgas mājās. Sienu pērk no kopsaimniecības. Ciematā nav bagātneku, kas īpaši izceltos apķārtojē vidū. Tie, kuri tiek pie naudas, parasti pārceļas uz liekākiem centriem.

Pirmie iespaidi par Latviju redzēto, sagādājuši arī daudzus pārsteigumus. Piemēram, Jāņu tradīcijas. Izrādās, ka Sibīrijā nekurina

Jāņugunis, nepin vainagus. Ciemīnus pārsteidza arī Ludzas krāšņā un daudzveidīgā daba, jo tā Omskas apgabala daļa, kur viņi dzīvo, ir stepēs. Tādā līnijāšana un vēsums vasarā arī nav ierasti. Mums ir tā, — ja līst, tad līst, bet vasarā ir karsti, viņi saka.

Ludzā dejo Priecīgās vecmāmiņas

Kopš pagājušā gada rudens Ludzā ik ceturtiņu Aijas Andersones vadībā dejo dāmas labākajos gados. Tā ir senioru deju grupa *Priecīgās vecmāmiņas*.

Šis kolektīvs būtiski atšķiras no pastāvošajām tautas un moderno deju grupām. Tās ir dejas nevis skatuvei, bet gan zālei, nevis skatēm, bet savam priekam. Dānijs, Zviedrija, Holandē, Belģija, Šveice un Vācijā tādas deju grupas ir ļoti populāras. To darbību koordinē un repertuāru sagādā Starptautiskā senioru deju asociācija. Ikkad asociačija organizē starptautiskus senioru deju festivālus dažādās valstīs. Senioru deju kustība Eiropas valstīs izveidojusies, lai vecākiem cilvēkiem rastos iespēja iesaistīties sabiedrības dzīvē un lai padarītu viņu vecumdieinas interešantākas.

Latvijā pirmā dāmu deju grupa, kas sāka dejet asociācijas piedāvāto repertuāru, dibināta pirms pieciem gadiem Madonā. Tagad ir 15 tādas deju grupas. Pērnā gada rudenī šāds kolektīvs tika nodibināts arī Ludzā. Šobrīd kolektīvā darbojas jau 20 kundzes labākajos gados. Nesen Ludzas dejo tājas piedalījās 1. senioru deju festivālā Salaspilī, un bija vienīgais kolektīvs no Latgales.

«Ludzas Zeme»

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Pusgada laikā atklāti 86,6 procenti noziegumu

Preiju rajona policijas pārvalde izvērtēts šī gada sešu mēnešu darbs. Kā «Novadnieku» informēja policijas pārvaldes priekšnieka palīdzē Ināra Mazuļčika, kopš gada sākuma policijas pārvalde reģistrēti 292 noziedzīgie nodarījumi, no kuriem atklāti 253 jeb 86,6 procenti.

No janvāra līdz jūnija beigām reģistrēti septiņi laupišanas gadījumi, no tiem atklāti četri. Atklāts

arī viens smagu miesas bojājumu nodarišanas gadījums, atklātais 13 notikušās huligāniskās darbības. No 79 reģistrētajām zādzībām, kas bija izdarītas nelielos apmēros, 61 ir atklāta. 21 gadījumā reģistrēta tīša mantas bojāšana, 8 gadījumos vainīgie atklāti. Vēl pusgada laikā konstatēti 15 gadījumi, kas nelikumīgi cirsts mežs, 14 gadījumos vainīgas personas atklātas. Reģistrēti 11 gadījumi, kad personas nelikumīgi glabā-

jušas šaujamieročus, kā arī 12 noziedzīgi nodarījumi, kas saistīti ar ekonomikas sfēru. Nozagtas trīs automašīnas, vairīgās personas pagaidām nav noskaidrotas. Izskatīts 51 materiāls par īpašu nelielu kaitējumu, kur vairīgās personas policija noskaidrojusi. Reģistrētas arī 18 zādzības lielos apmēros, 15 no tām ir atklātas.

Celu policijas darbinieki sastādījuši 2545 administratīvā pārkāpuma protokoli, 617 protokoli

bijuši par atklautā braukšanas ātruma pārsniegšanu, bet 83 – par transportlīdzekļa vadišanu alkoholisko dzērienu iespādā.

Pusgada laikā dažādos ceļu satiksmes negadījumos uz rajona ceļiem bojā gājuši trīs cilvēki, bet 49 guvuši dažādus miesas bojājumus. Kopumā reģistrētas 35 avārijas, kurās cietuši cilvēki.

Liela uzmanība tiek pievērsta alkoholisko dzērienu tirdzniecībai neatļautās vietās. Pusgada laikā

Preiju rajona policijas pārvaldes darbinieki atklājuši 27 šāda veida noziegumus.

Kopš janvāra sastādīti 1289 administratīvā pārkāpuma protokoli par administratīviem pārkāpumiem. 530 protokoli sastādīti par atrašanos sabiedriskā vietā alkohola reibumā, kā arī par alkohola liešanu sabiedriskās vietās. Daudziem šī dzērienu baudīšana bezgriezes atskurbtuves telpās. Pusgada laikā tur viesojuši 152 personas.

Izmaiņas tehniskās apskates kārtībā kravas automobiļiem un autobusiem

No 1. jūlija izmaiņīta kārtība, kādā jāveic periodisko valsts tehnisko apskati kravas automobiļiem ar pilnu masu virs 16 000 kilogramiem, piekabēm un puspiekabēm ar pilnu masu virs 12 000 kilogramiem un stappilsētu un tūrisma autobusiem.

Turpmāk šiem transportlīdzekļiem tehniskās apskates tiks veiktas kravas transportlīdzekļiem paredzētās un ar atbilstošām diagnostikas iekārtām apricotās tehniskās apskates stacijās – divās tehniskās apskates stacijās Rīgā un deviņās reģionālajās stacijās: Grobiņā, Talsos, Jelgavā, Siguldā, Valmierā, Gulbenē, Rēzeknē, Jēkabpilī un Daugavpilī. Šie nosacījumi attiecas uz tiem starppilsētu un tūrisma autobusiem, kuri pasažieru komercpārvadājumus veic ārpus viena rajona robežām un kuru veikšanai licencu kartes jāsaņem Autotransporta direkcijā.

Noteikumi pagaidām vēl neatliecas uz autobusiem, kas veic pārvadājumus rajona robežās un licences saņem vietējās pašvaldībās.

Līdz šim kravas automobiļiem, piekabēm un autobusiem, izņe-

mot starptautiskiem pārvadājumiem paredzētos transportlīdzekļus, tehniskās apskates varēja veikt jebkurā stacijā, neskatojoties uz to, vai tā bija vai nebija aprīkota ar visām nepieciešamām diagnostikas iekārtām. Tomēr jaatzīst, ka, ievērojot šo transportlīdzekļu specifiku, vispusīgi nozītēt tehnisko stāvokli bez bremžu un balstiekārtas pārbauedes ar speciālām diagnostikas iekārtām nav iespējams.

Nemot vērā bistamību, kādu šie transportlīdzekļi rada uz ceļa, ja tie nav tehniskā kārtībā, kā arī, lai nodrošinātu atbilstošu tehniskā stāvokļa kontroles kvalitāti un atiecīgo Eiropas Savienības priekšrakstu izpildi, kļuva skaids, ka jāmaina tehniskās apskates kārtība ne tikai vieglajiem automobiļiem, bet arī kravas transportam un tā jāveic tikai un vienīgi atbilstoši apricotās tehniskās apskates stacijās.

Šī pāreja sākotnēji jau bija paredzēta no 2003. gada 1. janvāra, tomēr, lai to padarītu elastīgāku un pieņemamāku klientiem, tika noteikts to realizēt pakāpeniski vairākos posmos šī gada laikā.

Šāds pārejas periods transport-

līdzekļu īpašniekiem dod iespēju nopietnāk parūpēties par savu transportlīdzekļu tehnisko stāvokli, lai 2004. gadā, kad tiks slēgti visi neatbilstošie tehniskās apskates punkti un transportlīdzekļu tehniskais stāvoklis tiks pārbaudīts ar mūsdienu prasībām atbilstošām kontroles iekārtām, tie bez īpašām problēmām varētu iziet tehnisko apskati un saņemt uzlīmi.

Ieviešot jauno kārtību un veicot apskates kravas transportlīdzekļiem regionālajās tehniskās apskates stacijās, ievērojami uzlabosies kravas transportlīdzekļu un autobusu tehniskais stāvoklis, mazinās iespēja apskates laikā subjektīvi vērtēt transportlīdzekļa tehnisko stāvokli, kā rezultātā pārējie ceļu satiksmes dalībnieki būs daudz vairāk pasargāti no šaubīgā tehniskā stāvokli brauša autotransporta.

Lai nodrošinātu pēc iespējas ērtāku klientu apkalpošanu, visās reģionālajās stacijās paredzēts ieviest ievērojā pieraksta sistēmu, kas dos iespēju ievērojami samazināt laiku, kas nepieciešams tehniskās apskates veikšanai.

Vēlas sōdīt piedzērušos velosipēdistus

No nākamā gada 1. janvāra varētu stāties spēkā grozījumi Administratīvo pārkāpumu kodeksā (APK), kas būtiski mainīs pašreizējos sōdus par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, kā arī ieviesīs jaunus sodus, piemēram, sodu par velosipēdu vai mopēdu vadīšanu alkohola un narkotisko vielu reibumā vai transportlīdzekļa vadīšanu pēc mieganību izraisošu medikamentu lietošanas.

Grozījumi arī paredz iekļaut likumā normu par transportlīdzekļa evakuāciju, ko būs tiesības veikt policijai, kā arī paredz jaunu soda mēru par alkohola vai narkotisko vielu lietošanu pēc satiksmes negadījuma vai pēc tam, kad transportlīdzeklis apturēts pārbaudei. Naudas sods no 300 līdz 500 latiem un tiesību atņemšana uz 36 mēnešiem paredzēta arī par

atteikšanos no alkohola vai narkotisko vielu pārbaudes. Naudas sods no 50 līdz 250 latiem un tiesību atņemšana no viena līdz trijiem mēnešiem paredzēta arī autovadītājiem, kuru braukšanas stāžs ir mazāks par diviem gadiem, ja viņu izelpotajā gaisā vai asinīs tiks konstatētas 0,2 līdz 0,5 promiles alkohola.

Darba grupas atbalstītie grozījumi paredz ieviest līdz šim likumā nebijušu normu par sodiem velosipēdu un mopēdu vadītājiem, kas pie transportlīdzekļa vadīšanas kērušies alkohola vai narkotisko vielu reibumā. Ja velosipēdista vai mopēda vadītāja asinīs vai izelpotajā gaisā tiks konstatētas 1 līdz 1,5 promiles alkohola vai arī narkotiskās vielas, vadītājam nāksies šķirties no 20 latiem, savukārt autovadītājam par šādu pašu pārkāpumu — no 300 līdz 400 latiem un autovadītāja tiesībām uz gadu.

Ja velosipēdista vai mopēda va-

dītāja alkohola reibums būs virs 1,5 promilēm, šķirties nāksies no 30 latiem (autovadītājiem – no 400 līdz 500 latiem un tiesībām uz diviem gadiem).

Jauns likumā būs arī naudas sods (no 30 līdz 200 latiem) par transportlīdzekļu vadišanu pēc miegainību izraisošu medikamentu lietošanas. Vadītājiem ir jāapzinās, kas šāda rīcība apdraud ceļu satiksmes drošību.

Grozījumi arī paredz likumā iekļaut normu par tiesībām policijai evakuēt automašīnas par stāvēšanas noteikumu pārkāpšanu, ja stāvēšana apdraud satiksmes drošību. Lai arī iepriekš autovadītāju tiesību aizstāvīgi pierādīja, ka šī norma ir antikonstitucionāla, tomēr toreiz situācija bija atšķirīga – norma par autotransporta evakuēšanu nebija paredzēta likumā, turklāt to veica privātie uzņēmumi. Tagad šīs tiesības būs ierakstītas likumā, bet evakuāciju varēs veikt tikai policija.

Atļautā ātruma pārsniegšanas rekords Igaunijā

Igaunijas ceļu policija uz Tallinas – Paldisku ceļa aizturēja automašīnu BMW, kas traucās ar ātrumu 228 kilometri stundā. Šis bija vislielākais ātruma pārsniegšanas rekords Harju novadā pēdējo divi gadu laikā.

Sajā ceļu iecirknī maksimālais atļautais braukšanas ātrums ir 90 kilometri stundā, un tas nozīmē, ka BMW pārsniedza normu par 138 kilometriem. Tā kā automašīna pēc policijas signāla neapstājās, ceļu policisti tai sekoja līdz Tallinai. Automašīnu vadīja 20 gadus vecais Merets, kurš bija iereibis un jau iepriekš bija tīcis aizturēts par ātruma pārsniegšanu.

«Autoinfo»

POLICIJAS ZIŅAS

Nozagta alumīnija muca

1. jūlijā Riebiņu pagasta iedzīvotajai, 1935. gadā dzimušajai Marijai no mājas pagalma nozagta alumīnija muca aptuveni 1000 litru tilpumā.

Automašīnai izsists stikls

1. jūlijā policijas pārvaldē saņemts iesniegums no 1961. gadā dzimušā Oskara par to, ka viņam piederošajai automašīnai Ford Scorpio izsists priekšējais stikls.

Nelikumīgi tirgo

alkoholu

2. jūlijā policijas darbinieki konstatēja, ka 1940. gadā dzimuši Rudzātu pagasta iedzīvotāja Valentīna savās mājās nelikumīgi tirgo pašgatavotus alkoholiskos dzērienus. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

4. jūlijā līdzīgu pārkāpumu policijas darbinieki konstatēja Līvānu novada Rožupes pagastā, kur 1958. gadā dzimusī Anna un 1934. gadā dzimusī Veronika savās mājās nelikumīgi tirgoja alkoholiskos dzērienus. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols, alkohols izņemts.

Tajā pašā dienā par nelikumīgu alkoholisko dzērienu tirdzniecību administratīvā pārkāpuma protokols sastādīts Vārkavas novada Upmalas pagasta iedzīvotājam, 1968. gadā dzimušajam Jānim. Policija izņemusi alkoholiskos dzērienus.

Rušonas pagasta iedzīvotāji, 1984. gadā dzimušais Guntars un 1945. gadā dzimusī Veneranda 4. jūlijā nelikumīgi tirgojās ar alkoholiskajiem dzērieniem, par ko sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols, izņemts alkohols.

Nelikumīgi tirgojoties ar tabakas izstrādājumiem, 4. jūlijā pieķerta Rušonas pagasta iedzīvotāja, 1938. gadā dzimusī Marija. Izņemtas sešas pacīnas cigarešu «Prima», sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Ar sasitumiem – slimnīcā

2. jūlijā Preiļu slimnīcā ar kermeņu un galvas sasitumiem no Galēnu pagasta iedzīvotāja 1970. gadā dzimusī Larisa. Policija noskaidrojusi vainīgo personu.

Preiļos uzbrauca

velosipēdistam

3. jūlijā Preiļos uz Brīvības ielas

1979. gadā dzimusī Sanita, vade automašīnu Honda Acord, uzbrauca velosipēdistam, 1959. gadā dzimušajam Jurijam, kurš braucot uz galvenā ceļa, nepāla da garām braucošo automašīnu. Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā bojāta automašīna, bet cietušas ar traumām nogādāts Preiļu slimnīcā.

Negadījums uz ezera

5. jūlijā Preiļu slimnīcā ar dažādam traumām nogādāts 1953. gadā dzimušais Vladimirs, kur, peldoties Cīrišu ezera pludmalē, notrieca 1964. gadā dzimušais Andris, braucot ar nenoskaidrotas markas motorlaivu. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

Sabojā automašīnas virsbūvi

6. jūlijā Rušonas pagastā a tomašīnai Audi-90, kas pieder 1980. gadā dzimušajam Aleksandram, nenoskaidrotas personas sabojāja virsbūvi, noda materiālos zaudējumus 150 latu apmērā. Vainīgo personu policija jau ir noskaidrojusi.

Zog arī alumīnija kannas

7. jūlijā policijā saņemts iesniegums no Riebiņu pagasta iedzīvotājai, 1960. gadā dzimušās Leontīnes par to, ka no viņai piederošās mājas pagalma garnadži nozagusi četras alumīnija kannas.

Policija pateicas par pašdzībi

Preiļu rajona policijas priekšnieks, policijas pulkvedis Roberts Šnepsts pateicas rajona iedzīvotājiem, kuri atsaucās uz lūgumu un palīdzēja noskaidrot sievietes personību, kuras likis 2.jūlijā tika atrasts Rušonas pagasta Aglonas stacijā uz rīnķveida krustojuma, tādā veidā palīdzot atklāt sevišķi smagu nozīgumu.

Mīrusās sievietes personība noskaidrota, tā ir kāda 1945. gadā dzimusī Rēzeknes rajona iedzīvotāja.

Operatīvo pasākumu rezultātā par slepkavības izdarīšanu aizturēta aizdomās turamā persona. Tas ir kāds 1984. gadā dzimis Preiļu rajona iedzīvotājs.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

INFORMĀCIJA

KONKURSS

«Latgales puķudārzu sasaukšanās»

Dārzs nav pašmērkis, nav izrādišanās vieta. Tas ir nepieciešamība, kas daudziem no mums palīdz uzturēt veselību un ticību dzīvei. Sakoptas mājas, pagalmus un puķu dārzus, kuros saimniece ielikusi savu dvēseles darbu, pagājušajā gadā redzējām Rēzeknes rajona 22 laukumās kas bija pieteiktas akcijā «Latgales puķudārzu sasaukšanās». Parliecinājāmies, ka Latgalē strādīgi un izdomas bagāti ka mums ir iemesls būt par vietu, kurā dzīvojam.

Ari šogad aicinām lauku māju saimnieku sarosīties jaunai dārzu parādei. Un šogad mūsu nodoms ir iepazīties tuvāk ar saviem kai-

niņiem. Aicinām piedalīties Rēzeknes un Preiļu rajona īaudis: zemniekus, amatniekus, kuri iekopuši skaistu lauku sētu, izveidojuši skaistu dālīdarzu savā dzīvesvietā.

Pagastos notiek vietējās nozīmes dārzu skates. Tātad, pagastos vislabāk pazīst dārzu un to kopējus. Tāpēc šogad dalībniekus līdz 18. jūlijam var pieteikt gan pagasta padome ar dārza saimnieka piekrišanu, gan paši dārzu saimnieki. Ja piedalās pagājušā gada dalībnieki, ir viens noteikums — dārzā jābūt kaut mazām izmaiņām, kaut kam jaunam.

Pieteikšanās pie radošās kopas «Riekšava» vadītājas Ievas Tri-

malnieces, zvanot pa tālr. 9173469. Dārzu apskate notiks līdz 15. augustam un tiks atspoguļota fotogrāfijās Latgales laikrakstos «Rēzeknes Vēstis» un «Novadnieks». Dalībnieki balvās saņems ziemiešu stādus no stādaudzētavas «Gunda Z» (Dainas Zvejsalnieces audzētava Rogovkā) un gūs iespēju 2004. gada vasārā apskatīt Latgales skaistākos dārzu un piedalīties valsts puķu draugu saietā.

Iepazīsimies tuvāk ar savu kaimiņu dārziem!

I.Trimalniece,
radošās kopas «Riekšava»
vadītāja

Flokšu slimības un kaitēkļi

Lapu plankumainība. Lapu virspusē parādās tumši plankumi un tumši brūni punkti, kuri kļūst lielāki, pēc tam dzeltē un apkārt izveidojas brūni sarkana apmale, drīz arī lapas nokalst un nobirst.

Stublājījā jānogriež un jāsadedzīna. Ivasārī augi jāapsmidzīna ar krītu saturošiem pre-

parātiem.

Mitrasas bojātos augus vasarā vairākas reizes apsmidzina ar sodas šķidumu vai ar vara pre-parātiem.

Rūsas bojātos augus arī apsmidzina ar vara vitriolu.

Sausā puve bojā lapas un stublājus, lapas saritinās un nokalst.

Pret to lieto fungicīdus, kas parādzi cīņai pret sēnu izraisītām slimībām.

Vite – novīst lapas un dzinumi, auga stublājam pamatne un sakņu kamols nobrūnē vai nomelnē. Bojātos augus novāc, augsnī dezinificē ar formalīna un ūdens šķidumu.

Istais laiks parūpēties par tulpēm

Pavasarī pēc sniegpulksteņiem un krokusiem mūsu acis ar krāšņiem ziediem priece tulpes. To šķirnes skaitāmas daudzos simtos, un puķkopji veido aizvien jaunas. Pēc lielās ziedēšanas sīpoli pieņemas spēkā un pašlaik pienācis laiks tiem doties atpūtā līdz rudenim.

Lai gan parasti tulpu sīpolus rok jau jūnija sākumā, šogad aukstā pavasara dēļ sīpolus sāk raktikai tagad, kad lapas jau nodzētējušas. Tomēr nokavēt arī nedrīkst, jo tieši laksti ir galvenais piemērs punkts, lai sīpolus varētu atrast.

Tulpju stādīšana

Speciālisti iesaka tulpes stādīt vagas, jo dobēs tām ir par maz gaismas. Vagas jāveido 60-70 centimetru attālumā vienu no otras. Velk precīzu 5-7 centimetrus platu vadziņu, kurā sīpolus liek divās rindās tādā attālumā, lai starp sīpoliem būtu divus līdz trīs centimetrus liela atstarpe. Šādi var gan vairāk sastādīt, gan puķes vieglāk kopt. Vadziņā ieber apmēram divus centimetrus biežu balto smilšu vai smalkās grants kārtīnu. Šādā smilšu gultīnā saliek sīpolus, šaurā strūklīnā no lejkannas uzlej bioloģisko augu aizsardzības līdzekļi *Trichodermīns*, virus atkal

uzber balto smiltri un aprauš ar augsnī. *Trichodermīns* veicina strauju sīpolu apsaknošanos un aizsargā no slimībām. Baltā smilts vajadzīga, lai sīpolus vieglāk atrast un tie būtu pietiekami tīri.

Kad uznāk pirmais sals, stādījumus mulcē, lai tulpes vieglāk pārziemotu, arī pavasarī neaugus nezāles.

Pirms un pēc ziedēšanas

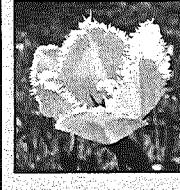
Ja pavasarī stādījumos parādās pelēkās, ar metāla stangu zemē jāizsīt caurumi. Kad sāk kust sniegs, tulpēm jādod slāpekļa mēslojums, pēc 3-4 nedēļām – kalcija nitrāts. Pēc tulpu noziedēšanas, ja zeme nav auglīga, papildus dod kompleksu mēslojumu. Augsnei jābūt mitrai, ieteicams laistīt reti un bagātīgi. Ziedēšanas beigās ziedus nolauž. Nenolaužot ziedu (ar vienu lapu), attīstās sēklotne un tiek iegūta daudz mazāka un sīkāku sīpolu raža.

Sīpolu izrakšana

Ar mēslu daksām vai speciālām 5-6 zaru daksām izcilā vagu. Ar rokām vai mazo daksiju uz sāniem nobīda melnzemi, kamēr atklājas baltā zeme. Kad melnzeme noņemta, ar rokām izņem sīpolus.

Tulpju sīpoli nevar stāvēt spilgtā saulē ilgāk par pusstundu, citādi tie apdeg. Sīpolus liek žāvēties

Tulpju kalendārs



✓ Tulpes stāda no 15. septembra līdz 15. oktobrim (var pat līdz zemes sasalšanai).
 ✓ Tulpes zied no aprīla līdz maija beigām.
 ✓ Tulpēm pēc noziedēšanas nolauž ziedus.
 ✓ Tulpu sīpolus rok jūnija sākumā (šogad pēc Jāniem).

kastēs, pirms tam tos notirot. Ja šķirnes nav lielas, vienā kastē ne vairāk kā divas kārtās, liekot uz avīzēm, var likt vairākas šķirnes, katrai pievienojot etiketi. Sīpolus tur ēnainā, labi vēdināmā telpā, piemēram, bēniņos, lai tie ne sapūtu. Var veidot īpašu žāvētavu ar plauktiem.

Zūšanas periodā pie sīpoliem var atstāt lākstus. No sīpolā tos rauj virzienā uz augšu, pretējā gadījumā var sabojāt sīpolā pamatni, līdz ar to rodas infekcijas pērklis. Kad sīpoli izžuvuši, tos var likt citu pie cita vairākās kārtās. Ja sīpoli ir vesels, to nav nepieciešams apstrādāt. Ja slims, sīpolu vai nu izmet vai arī mēģina glābt, izmantojot kīmiju.

Pēc Latvijas preses materiāliem sagatavoja L.Kirillova

**UZMANĪBU,
«NOVADNIEKA»
ABONENT!****Speciāls piedāvājums – abonēšana
ar atlīktu maksājumu!**

Lielākā daļa mūsu lasītāju abonē laikrakstu vienam mēnesim, jo ne katrs var atlauties noformēt abonentu ilgākam laikam. Lai rēķinatos ar jūsu laiku un naudas tēriņu, izprotot jūsu vēlmes un iespējas, «Novadnieks» redakcija piedāvā pilnīgi jaunu iespēju — ABONĒŠANU AR ATLĪKTU MAKSAJUMU. Tas jums neradīs pāeldus izdevumus, bet dos iespēju veikt maksājumu izdevīgā laikā un vietā.

Kas jums jādara:

aizpildiet un nosūtiet mums laikrakstā publicēto abonēšanas pasūtījuma kartīti, bet norēķinieties redakcijas reklāmas un sludinājumu nodalā līdz katra mēneša pēdējam datummam. Ja visu laiku «Novadnieku» abonējat pa vienam mēnesim un esat pārliecināts, ka to darīsiet arī turpmāk, tad tagad, noformējot parakstīšanos redakcijā kaut vai līdz gada beigām, jums nebūs jāuztraucas par to, ka to varētu aizmirst vai mēneša beigās nepietiktu naudas kārtējai abonēšanai;

jau tagad daudzi izmanto

šo iespēju, vienkārši piezīmēt mums uz redakciju, bet turp-

māk, ja aizpildīsiet speciālo abonēšanas kartīti, varēsiet neuztraukties arī par to. Bez tam maksu par abonēšanu nav jāveic pašam, to nokārtot var jebkurš jūsu paziņa, draugs vai kaimiņš, kas dodas uz Preiļiem; samaksu var veikt arī ar pārskatījumu, ieskaņot naudu mūsu kontā. Šajā gadījumā jūs pa pastu saņemset rēķinu, kuru varēsiet apmaksāt bankā līdz mēneša beigām;

pazīnojot iepriekš, jūs jebkura laikā varēsiet abonēšanas pasūtījumu pārtraukt, kā arī samaksāt visu summu vai daļu no tās.

IZMANTOJET ŠO IESPĒJU
JAU ŠODIEN UN
AZMIRSTIET PAR
TURPMĀKAJĀM
ABONĒŠANAS RŪPĒM!
IETAUPĪSIET ARĪ NAUDU
PAR ABONĒŠANAS
PAKALPOJUMIEM!
«NOVADNIEKS»
BŪS TAVS LABĀKAIS,
PRECĪZĀKAIS UN RAJONĀ
LASĪTĀKAIS NAVIGATORS.
TAS ATKLĀS JAUNUS
HORIZONTUS PLAŠAJĀ
INFORMĀCIJAS JŪRĀ!

ABONĒŠANAS KARTĪTE

Lūdzu noformēt «Novadnieka» abonementu:

Vārds _____

Uzvārds _____

Personas kods _____

Saņemšanas adrese _____

LV-53

Tālrunis _____ (mājās) _____ (darbā) _____ (mob.t.)

Eksemplāru skaits _____

Abonēšanas termiņš — 2003. gada

augusts	septembris	oktobris	novembris	decembris

Vēlos maksāt redakcijā jā nē

Vēlos katru mēnesi saņemt rēķinu par abonēšanu jā nē

(paraksts)

2003. gada _____

Lūdzu, aizpildiet kartīti drukātiem burtiem!

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS**Kinoteātris «Ezerzeme»
Preilos**

- ◆ 9. un 10. jūlijā pulksten 20.00 fantastika «X cilvēki – 2».
- ◆ 11. un 13. jūlijā pulksten 18.00 un 20.00, 14., 15. un 16. jūlijā pulksten 20.00 Lielbritānijas, ASV šausmu filma «28 dienas vēlāk».

**Līvānu novada kultūras
centrs**

- ◆ 11. jūlijā pulksten 22.00 jauniešiem diskotēka no Daugavpils.

Aglonas pagasts

- ◆ 12. jūlijā pulksten 15.00 večajā tirgus laukumā festivāla

«Baltica-2003» sadziedāšanās koncerts. No pulksten 20.30 līdz 24.00 večerinka vecajā tirgus laukumā.

Pelēču kultūras nams

- ◆ 11. jūlijā pulksten 22.00 spēle grupa «Laineri».

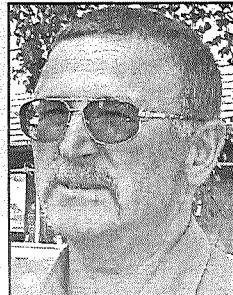
Galēnu kultūras nams

- ◆ 12. jūlijā pulksten 20.00 Galēnu parkā folkloras festivāla «Baltica – 2003» sākotnējums «Rūtoj saule, rūtoj bite». Pulksten 22.00 kopīga sadancošanās apkārt ugunskuram. Spēle grupa «A & B». Lietus gadījumā sākotnējums notiks kultūras namā.

Latvijas Saeimai aprit 10 gadi. Kā jūs vērtējat tās darbību?

Ivans Novikovs, strādā SIA «Preiļu saimnieks»:

— Deputātiem no vēlētu vairāk rūpēties par vienkāršajiem cilvēkiem, sevišķi Latgalē. Pie mums Latgalē, laukos dzīve iet tikai uz leju. Deputātiem ieteiktū rūpēties ne tikai par savu dvēseli un nākotni, bet vairāk domāt par tauvu. Darba nav, nākas dzīvot vienai dienai.



Olga Točilkina no Preiļiem:

— Lai deputāti domā par cilvēkiem, par darbu. Ja būs darbs, ja deputāti gādās par darba vietām, būs arī cilvēkiem maizite, un viņiem pašiem tas būs patīkamāk. Nevar teikt, ka nav nekas arī darīts, taču momentā pat nevar atcerēties. Varbūt, ka tiešām tas labais būtu tā Eiropa. Visas cerības liekam uz Eiropas Savienību.

Ilze, skolotāja no Daugavpils:

— Neesmu īpaši ieinteresēta. Tomēr jāatzīst, ka nav atrisināta bezdarba problēma valstī. Saeimai vairāk vajadzētu domāt par jaunu darba vietu radīšanu. Deputāti jau nesaprot tos cilvēkus, kam alga ir tiešām ļoti maza. Arī pensionāri dzīvo no iztikas minima — atdod komunālos maksājumus un nevar neko sev dzīvē atlauties. Ārziemēs ir pavisam citādāk, tur pensionāri var aizbraukt eksursijās, apskatīt pasauli, taču pie mums ir tā, kā ir.

Maija Pudže, jaunā māmiņa no Preiļiem:

— Neko nedomā par bērniem, tikai sludina, ka jādzemdē bērni. Visu laiku jādomā — ja pirksti to, jāsakās no kā cita... Tas nav normāli. No vēlētu deputātiem padzīvot tā, kā dzīvo parastie cilvēki. Neko labu nevaru pateikt. Teicā jau, ka pirms pieciem gadiem būs labi, tad vēl vieni pieci, jau desmit gadi — bet kad dzīvot??!

Krīvāns Pēteris, zemnieks

Preiļu rajonā:

— Vērtēju negatīvi. Šobrīd nav atrisināts jautājums, un Latvija neviens no Saeimas un valdības nevar pateikt — ko mums vajag? Kamēr to neatrisinās, nekas Latvijā uz priekšu neies. Kritiskos jautājumus var saukt bezgala — medicīna, izglītības sistēma, daudzbērnu ģimenes, pensionāri utt. Taču, lai mainītos ekonomiskais stāvoklis, pirmais ir — radīt darba vietas, tad nebūs jādomā par jautājumu, kur nemt līdzekļus medicīnai un pensionāriem. Faktiski, kārtībā valstī jau bija jābūt šobrīd — pēc Saeimas darbības 10 gadiem, taču mēs esam ļoti daudz piekrāpti — ar sertifikātiem, ar naudas reformu utt. Tā tas turpināsies, ja nēnāks gaišas galvas un prāti, kas apjēgs, ka bez pašu darba mums nepalīdzēs arī Eiropa.

I.Želze

Foto: M.Rukosujevs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS



Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskola

Tavas karjeras ceļi!

J A U N U M I

pilna un nepilna laika studijās!

- Komercdarbības organizācija (2-gadīgā augstākā profesionālā izglītība ar tiesībām turpināt studijas programmā "Komercdarbība un uzņēmuma vadība");
- Svešvalodu skolotājs pamatzglītībā ar specializāciju informātikā.



Pilna laika studijas

Cilvēkiem ar videjo izglītību:

- Skolotājs (studijas 9 specialitātēs);
- Sociālo zinātņu bakalaurs psiholoģijā;
- Profesionālā studiju programma "Psiholoģija".

Cilvēkiem ar augstāko izglītību:

- Profesionālā magistra studiju programma skolvadībā.

Nepilna laika studijas

Cilvēkiem ar videjo izglītību:

- Komercdarbība un uzņēmuma vadība;
- Biroja vadītājs-referents;
- Sociālo zinātņu bakalaurs psiholoģijā;
- Profesionālā studiju programma "Psiholoģija";
- Skolotājs (studijas 7 specialitātēs).

Cilvēkiem ar augstāko izglītību:

- Jauna skolotāja kvalifikācija;
- Sociālo zinātņu magistra studiju programma psiholoģijā;
- Profesionālā magistra studiju programma skolvadībā.

Cīruļiem lielas atlaides!

Nepilna laika studijām izvēlies tuvāko studiju filiāli:

Alūksnē 43 81168	Jēkabpili 52 32016	Rīgā 7 272437
Bauskā 39 28351	Kuldīgā 33 23457	Madonā 48 07047
Cēsis 41 22479	Liepājā 34 07216	Tukumā 31 93447

Bezmaksas tālrunis 8002002

www.rpiva.lv

Latgales finansu un investīciju kompānijas (LFIK) Preiļu filiāle

✓ piedāvā pensionāriem bez pirms iemaksas: preču un pakalpojumu līzingu, ārstniecības pakalpojumu uz nomaksu, privatizācijas sertifikātu pārdošanu uz nomaksu, kā arī piedāvā aizdevumus, privatizācijas sertifikātu pirkšanu un pārdošanu. Preiļi, Rāja bulvāris 19, 8. kāb. (rajonā padomes ēkā). Livānos (tikai otrdienu 9.00 plkst. 10.00 līdz 14.00, ieprieks jāpiezīmē) kulturas namā, sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) kabinetā. Tālr. 5324164, 9142145, fakss 5324154.

Pastāvīgi iepērk cūkas, liellopus, jaunlopus, aitas dzīvsvarā un galā.

Samaksas tūlītēja.

Tālr. 9171235.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvarā.

Samaksas tūlītēja.

Tālr. 42807, 44179, 9161121.

SIA «AIBI» iepērk zirgus, liellopus, jaunlopus, aitas. +12%, +18%.

Tālr. 48-71185, 48-71804, 9478728, 9445135.

%BALVA

Obligātā CTA apdrošināšana

atlade **40%**

Obligātā CTA apdrošināšana uz KRIEVIJU

Preiļos, A.Paulāna ielā 3a, tālr. 5322562, Livānos, Rīgas ielā 270.

12. un 16. jūlijā pārdos ūkirotus dējējvistu cājus un paudzētūs broļercālus, jaunputus 2,5 mēn., dejevīgus 14 mēn., no Ls 0,90, Peķinas plēšus 2,5 mēn., dejevīgus 14 mēn., gaiļus (arī māīnai), barību, var pieteik platību ītarus (2 mēn.) Galīšos 7.20, Riebiņos 7.35, Rozalīnā 7.45, Silājānos 7.55, Borissiķā 8.10, Lomas 8.20, M.Triņops 8.30, Gaļēnos 8.45, Sliukalnā 9.00, Stabuliekos 9.15, Pienījos 9.30, Smetēros 9.45, L.Anspokos 9.55, Priekūjos 10.05, Rudzītās 10.20, Rožupē 10.35, Livānos 10.50, Jersikā 11.20, Upeniekos 11.30, Starēs 11.45, Vanagos 12.00, Sutros 12.15, Preiļos 12.30, Anspokos 13.00, Kastīrē 13.10, Bašķos 13.15, Aglonas st. 13.25, Aglonā 13.40, Jaunaglonā 13.55, Ārdavā 14.15, Atzikalnē 14.25, Nidermužā 14.35, Pelēcos 14.45. Tālr. 5321270, 9186065.

Jānis Sudniks veic cūku un govju mākslīgo apsēklošanu.

Tālr. 9192180.

Pārdod

2-st. nepabeigu māju Preiļos, nav apkures. Tālr. 9194329; mēbeles. Tālr. 6070035; govi. Tālr. 5356845; govi. Tālr. 5322192 pēc 19.00; govi. Tālr. 5350426; printeri HP, boileri 10 l, sekoci, grāmatu plauktu. Tālr. 5322192 pēc 19.00; garāžu Mehanizatoru ielā. Tālr. 9863106; garāžu Preiļos. Tālr. 9118637; VW Transporter, D, 1989. g. Tālr. 9118637.

Pērk

Kartupelus. Tālr. 6855348; ar defektiem, avarejūs vai citādi bojātas automašīnas. Tālr. 9678433, 9592920.

Pateicamies Preiļu dekānam Stepiņam un Rudzātu draudzes prāvestam Bekim, dziedātājām, ērgēniekam, Sutru pagasta padomei, Preiļu izglītības pārvaldei, radiem, kaimiņu kuri pavadija pēdējā gaitā Teklu Zarāni.

Piede

«NIKO-LOTO» pērk un pārdod privatizācijas un kompensācijas sertifikātus un LOMBARDIS izsniedz kredītu pret kīlu katru dienu Livānos, Stacijas ielā 1. Tālr. 6780843, 42332, 41221 (vakaros). Preiļos (tikai sertifikāti), Raiņa bulv. 15. Tālr. 53-07068, 23024 (vakaros).

Firma veic apālkoku izvešanu no cīrsmas līdz ceļam. Cena par m³ sākot no Ls 1,60. Pērk cīrsmas un mežus īpašumā. Tālr. 4125777, 9266904.

SIA «EVERSS V» piedāvā APŠUVUMA UN GRĪDAS DELIKĀTĀS. Tālr. 9409831.

SIA «Tora Plus» pārdos un mānis pret mazgātu un nemazgātu aitas vilnu segas, trikotāzas izstrādājumus un dzīju 15. jūlijā Stekos 8.00, Rudzātos 8.30, Priekūjos 9.00, Preiļos 9.30, Riebiņos 10.30, Stabuliekos 11.00, Galēnos 11.30, Smetēros 12.00, L.Anspokos 12.30, Sutros 13.00, 16. jūlijā Rožupē 8.00, Vanagos 8.30, Lielkursīšos 9.00, Upmalā 9.30, Pilišķas 10.00, Anspokos 10.30, Aizkalnē 11.00, Pelēcos 11.30, Arendolē 12.00, Svenčos 12.30, Rimīcānos 13.00.

Sakārā ar uzņēmuma paplašināšanos VAJADZĪGI STRĀDNIEKI (darbs mājās). Tālr. 5221316, 9231049.

Rīgas firma SIA «Aktīvs RČ» Jēkabpili, Dambju ielā 19 (mākslas skolā pie autoostas) no 17. jūlija organizē kvalifikācijas paaugstināšanas kursus grāmatvežiem «Starptautiskā grāmatvedības uzskaites sistēma un tās praktiskā lietošana». (5 nodarbības 1 reizi nedēļā ceturtdienās no plkst. 10.00 līdz 15.00) Izdales materiāli. Sertifikāts.

Informācija un pieteikšanās pa tālr. 9406495, 7676792 pēc plkst. 10.00 līdz 15.00)